

- projekt-

Uchwała Nr .....
Rady Miasta Imielin
z dnia 28 grudnia 2011 roku

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Imielin na lata 2011 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku
o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591 z póź.zm),

R a d a M i a s t a I m i e l i n
u c h w a ł a :

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Miasta Imielin na lata 2011 – 2020,
w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Imielin.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wnosi: Burmistrz Miasta Imielin

RADA MIASTA
IMIELIN
mgr Jacek Chmiedacz

RADCA PRAWNY

mgr Bożena Piarska
(nr wpisu 1172)

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

Strategia rozwoju miasta IMIELIN (lata 2011-2020)

Katowice, wrzesień 2011

Opracował zespół w składzie:

dr Magdalena Jaciow

dr Robert Wolny

Konsultacje metodyczne: prof. dr hab. Zofia Kędzior

Podstawy informacyjne opracowania:

- Statystyka Gmin Województwa Katowickiego 2010
- strony internetowe GUS (www.stat.gov.pl)
- wyniki prac Zespołu ds. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Imielin

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. POTENCJAŁ MIASTA IMIELIN – DIAGNOZA	5
1. Rozwój miasta (rys historyczny)	6
2. Zasoby naturalne	7
3. Infrastruktura ekonomiczna i społeczna	8
4. Ludność	10
5. Potrzeby mieszkańców i warunki ich zaspokojenia w opinii ekspertów	10
II. OTOCZENIE MIASTA IMIELIN – DIAGNOZA, PROGNOZA	16
1. Założenia metodyczne analizy otoczenia	17
2. Makrootoczenie miasta Imielin – wybrane charakterystyki	17
3. Mikrootoczenie miasta Imielin – charakterystyka	25
4. Scenariusze zmian w otoczeniu do roku 2020	28
III. MOCNE I SŁABE STRONY MIASTA IMIELIN NA TLE SZANS I ZAGROŻEŃ RYNKOWYCH (ANALIZA SWOT)	37
1. Mocne i słabe strony miasta (oceny ekspertów)	38
2. Szanse i zagrożenia dla miasta (oceny ekspertów)	42
3. Wnioski	46
IV. KIERUNKI ROZWOJU MIASTA IMIELIN W LATACH 2011-2020	49
1. Obszary i cele strategiczne miasta Imielin	50
2. Założenia rozwoju miasta	52

Wstęp

Zarządzanie strategiczne jest procesem złożonym z trzech etapów: analizy, planowania i zarządzania, rozumianego jako etap realizacji opracowanej strategii. Celem niniejszego opracowania jest przeprowadzenie analizy strategicznej miasta Imielin, która jest podstawą opracowania planu rozwoju miasta na lata 2011-2020. W ujęciu czynnościowym analiza jest zbiorem działań polegających na diagnozie potencjału miasta i jego otoczenia umożliwiającym zbudowanie planu rozwoju.

W ujęciu narzędziowym analiza strategiczna jest zestawem metod, które pozwalają na rozpoznanie, ocenę i przewidywanie przyszłych stanów wybranych obszarów działalności miasta i przewidywanie zmian w jego otoczeniu z punktu widzenia przetrwania i rozwoju.

Podstawą informacyjną diagnozy i prognozy przedstawionych w opracowaniu były wewnętrzne źródła pierwotne (przedstawiciele miasta) i wtórne (opracowania Urzędu Miasta Imielin). W trakcie warsztatów z celowo dobranymi przedstawicielami miasta (ekspertami tworzącymi Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Imielin) pozyskano informacje, które wykorzystano do budowy scenariuszy otoczenia, rozpoznania słabych i mocnych stron miasta oraz szans i zagrożeń tkwiących w jego otoczeniu, a także wytyczenia celów i obszarów strategicznych miasta Imielin.

Opracowanie składa się z czterech części. W części I przedstawiono wyniki analizy potencjału miasta oraz potrzeb jego mieszkańców.

Część II poświęcona została analizie makro- i mikrootoczenia miasta. Do prognozowania zmian w otoczeniu wykorzystano metody scenariuszowe.

Pozycja konkurencyjna miasta wyznaczona została w oparciu o analizę SWOT. Metoda ta zajmuje szczególne miejsce w analizie strategicznej. Pozwala ocenić wcześniej zidentyfikowane słabe i mocne strony miasta na tle szans i zagrożeń tkwiących w jego otoczeniu. Wyniki analizy SWOT przedstawione zostały w części III opracowania.

W części IV zdefiniowano podstawowe obszary i cele strategiczne miasta Imielin na rok 2020 oraz założenia rozwoju miasta.

**I. POTENCJAŁ MIASTA IMIELIN
– DIAGNOZA**

1. Rozwój miasta (rys historyczny)

Imielin to górnośląskie miasto położone na południowo-wschodnim krańcu Wyżyny Śląskiej. Dzieje Imielina sięgają Średniowiecza. Z tego okresu pochodzą informacje, że mieszkańcy wykorzystując dogodne położenie, pełnili funkcje pośredników w handlu tranzytowym oraz sprzedawali swoje towary (produkty rolne, wyroby rzemieślnicze, skóry, ryby, bydło i trzodę chlewną). W drugiej połowie XVIII wieku Imielin został przyłączony do Prus, a dopiero w 1921 roku został przyznany Polsce. Lata 20-te to okres dynamicznego rozwoju miasta. Przeprowadzono elektryfikację, powstała filia Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Produkcyjnej „GLEBA”. W latach 30-tych powstał konsum kolejowy oraz Przedsiębiorstwo „Kamieniołomy”. Imielin liczył wówczas 5 214 mieszkańców.

Po drugiej wojnie światowej, w 1945 roku została przyłączona do Imielina wioska Gać, założona przez osadników niemieckich. W 1966 roku Imielin uzyskał prawa miejskie. Od 1 stycznia 1973 r. wraz z trzema sąsiednimi wioskami (Chełm Śląski, Kopciowice i Dzieckowice) tworzy miasto i gminę Imielin.

W 1975 roku w wyniku zmian administracyjnych w kraju Imielin włączono do miasta Tychy. W roku 1977, z inicjatywy mieszkańców, Imielin został przyłączony do miasta Mysłowice, stając się jego dzielnicą. W roku 1990 w Polsce zostały utworzone samorzady na szczeblu gmin. Rada Osiedlowa Imielina rozpoczęła starania o ponowne uzyskanie samodzielności, inicjatywa ta uzyskała poparcie społeczeństwa lokalnego.

Gmina Imielin o statusie miasta została ponownie utworzona 1 stycznia 1995 roku jako samodzielna jednostka terytorialna w województwie katowickim. Pierwsza kadencja samorządu miasta Imielin obejmowała lata 1995 –1998. Był to okres znaczących zmian dla Imielina. W ciągu trzech lat Imielin przekształcił się z dzielnicy Mysłowic w samodzielne funkcjonujące miasto. W tym okresie rozbudowano i zmodernizowano Urząd Miasta, wyremontowano pomieszczenia dla Urzędu Pocztowego, zaadoptowano budynek komunalny – Dom Nauczyciela na potrzeby Komisariatu Policji. Prace te zapewniły odpowiednie pomieszczenia dla prawidłowego działania tych instytucji. Lata 1995 – 1998 to okres intensywnych prac remontowych na drogach i chodnikach miasta. Wykonano łącznie około 9 600 mb dróg lokalnych i wojewódzkich oraz 1 920 mb chodników. Ogromne znaczenie dla miasta miały podjęte wówczas prace nad udrożnieniem potoku Imielanka oraz rowów

melioracyjnych. Wybudowano około 1 150 mb kanalizacji deszczowej w ulicach. Wykonano również szereg prac remontowo – budowlanych w placówkach oświatowych. Zakończona została telefonizacja miasta wspierana przez samorząd. Działania te stały się podstawą dalszego rozwoju miasta.

W roku 1998 wprowadzone zmiany administracyjne w kraju rozpoczynają działalność kolejnych szczebli samorządu tj. powiatu i samorządowego województwa. Imielin został włączony do powiatu Tyskiego ziemskiego (zmiana nazwy od 1 stycznia 2002 r. na powiat Bieruńsko - Lędziński) z siedzibą w Bieruniu.

2. Zasoby naturalne

Gmina Imielin położona jest na obszarze miejskim. Oddalona jest o 18 km od Katowic i ma charakter przemysłowo-rolniczy. Na północy graniczy z Mysłowicami, na południu z Chełmem Śląskim, z Jaworzniem na wschodzie i Lędzinami na zachodzie.

Terytorium miasta cechuje zróżnicowana rzeźba terenu. W jego północno-wschodniej części znajdują się wzniesienia zwane Garby Imielina. Południowo-zachodnia część to tereny równinne, gdzie znajdują się złoża węgla kamiennego.

Imielin zajmuje obszar 2 804 ha. Jest miastem przemysłowo-rolniczym. Na terenie Imielina znajdują się złoża węgla kamiennego, złoża dolomitów oraz zasoby wody pitnej. Miasto posiada dogodne połączenie kolejowe i drogowe. Przez Imielin przebiega droga wojewódzka nr 934 relacji Katowice - Oświęcim. Imielin posiada także wygodne połączenia z drogą krajową nr 1 relacji Cieszyn - Warszawa oraz autostradą A-4 Katowice - Kraków.

Na terenie miasta istnieją następujące ciekі wodne:

- Potok Imielanka o długości 3 km administrowany przez Urząd Miasta Imielin (od źródła do przepustu przy ul. Imielińskiej). Na odcinku 1,3 km Potok Imielanka administrowany jest przez Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych w Tychach (tj. odcinek na trasie od ul. Imielińskiej do granicy z Chełmem Śląskim),
- 9 cieków od Nr 1 do Nr 9 odprowadzających wodę deszczową administrowanych przez Urząd Miasta Imielin. Długość cieków wynosi: ciek nr 1 – 1,13 km, ciek nr 2 – 1,87 km, ciek nr 3 – 6,58, ciek nr 4 – 1,50 km, ciek nr 5 – 0,63 km, ciek nr 6 – 2,35 km, ciek nr 7 – 3,40 km, ciek nr 8 – 1,77 km, ciek nr 9 – 0,67 km,
- Zbiornik Wody „Imielin” – przy max poziomie piętrzenia 234,5m n.p.m. całkowita powierzchnia wynosi 713 ha łącznie na terenie Imielina i Chełmu Śląskiego.

Na obszarze Imielina występują tereny górnicze. Wpływa to na zagrożenia środowiska na terenie gminy. Największe z nich to: skażenia i zanieczyszczenia środowiska oraz zagrożenie podtopieniem.

3. Infrastruktura ekonomiczna i społeczna

Infrastruktura ekonomiczna gminy Imielin jest bardzo dobrze rozwinięta. Miasto cechuje dobre uzbrojenie terenu, dobry stan dróg, instalacji elektrycznej, gazowej i wodnej oraz wysoki stopień telefonizacji. Na terenie miasta dobrze rozwinięty jest sektor usług dla ludności, działalność handlowa i gastronomiczna.

Według danych statystycznych GUS w 2009 roku na terenie gminy Imielin zarejestrowano ogółem 745 podmiotów gospodarki narodowej, w tym¹:

- 43 spółki handlowe, w tym 8 z udziałem kapitału zagranicznego
- 48 spółki cywilne
- 1 spółdzielnię
- 9 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych
- 632 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Działalność wytwórczą zdominowali przedsiębiorcy produkujący bramy garażowe i ogrodzeniowe wraz z ich montażem. Działalność rzemieślnicza charakteryzują usługi ślusarskie wykonywane zarówno dla przedsiębiorców oraz osób fizycznych.

Działania miasta sprzyjają rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości. Podjęte przez władze miasta działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości to m.in.: wprowadzenie ulg podatkowych dla inwestorów, udostępnienie terenów pod działalność gospodarczą, promowanie przez miasto małej i średniej przedsiębiorczości, poprzez współorganizowanie z władzami Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego Powiatowych Targów Przedsiębiorczości i Ekologii, które odbywają się od 2003 roku corocznie na terenie Imielina.

Infrastrukturę społeczną gminy Imielin tworzą:

- przedszkole,
- szkoła podstawowa,
- gimnazjum,
- Dom Kultury „SOKOLNIA”,
- Biblioteka Miejska,

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Tereny sportowe LKS Pogoń Imielin
- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej Imielin

Ponadto na terenie miasta działają instytucje świadczące usługi na rzecz mieszkańców, takie jak:

- Urząd Miasta Imielin,
- Urząd Pocztowy,
- Śląski Bank Spółdzielczy „Silesia” w Katowicach Oddział Imielin,
- Bank PEKAO SA,
- SKOK WESOŁA Oddział Imielin
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji,
- Miejska Spółka Komunalna sp. z o.o. w Imielinie,
- Punkt Informacyjno – Kontaktowy dla osób dotkniętych problemem alkoholowym.

Bliska odległość od Katowic – stolicy województwa zapewnia dostęp do usług w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, kultury.

Komunikację miejską organizuje w Imielinie Komunikacyjny Związek Komunalny Górnos Śląskiego Okręgu Przemysłowego z siedzibą w Katowicach, co zapewnia miastu dogodne połączenie z Katowicami. Ponadto w mieście kursują autobusy PKS Oświęcim, które zapewniają połączenie z miastem Tychy, gdzie znajduje się siedziba Urzędu Skarbowego, Oddziału ZUS w Rybniku. Na terenie miasta znajduje się stacja kolejowa Imielin.

Infrastrukturę w gminie tworzą także zasoby mieszkaniowe. Charakterystyczną cechą urbanistyczną Imielina jest jednolita zabudowa jednorodzinna, z dominacją zabudowy piętrowej z lat 60-tych. Zasoby mieszkaniowe miasta stanowią głównie budynki jednorodzinne i wielorodzinne będące własnością prywatną. Miasto nie posiada zabudowy osiedlowej i blokowej.

Ważne dla gospodarczego rozwoju miasta były podjęte działania proekologiczne w Imielinie m.in. oddanie do użytku w 2008 roku mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków dla całego miasta. Równolegle wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej o długości 33 km, obejmującą 1/3 obszaru miasta. Oddano do użytku zaplecze socjalno-techniczne dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

---

¹ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_10p14_01.pdf [dostęp 2011-10-11]

W 2009 roku rozpoczęto II-etap budowy kanalizacji dla obszaru przylegającego dla zbiornika o długości 36 km, zakończony w grudniu 2010 roku.

Miasto inwestuje w infrastrukturę techniczną: modernizuje i buduje drogi, chodniki, parkingi, montuje oświetlenie uliczne.

W latach 2005-2010 pozyskano środki unijne w wysokości 16,8 mln zł na sfinansowanie inwestycji miejskich. W opublikowanym w Tygodniku Samorządowym „Wspólnota” rankingu, dla małych miast, odnoszącym się do wydatków ponoszonych na infrastrukturę techniczną w latach 2006-2008 Imielin zajął 15 pozycję.

Znaczącym działaniem na rzecz środowiska jest realizacja Programu ograniczenia niskiej emisji, którego celem było obniżenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery z kotłowni indywidualnych.

4. Ludność

Miasto Imielin w 2009 roku zamieszkiwało 8 186 osób², w tym 4014 mężczyzn i 4172 kobiety. Na 1 km² przypada 292 osoby. Na 100 mężczyzn przypada 103,9.

5. Potrzeby mieszkańców i warunki ich zaspokojenia w opinii ekspertów

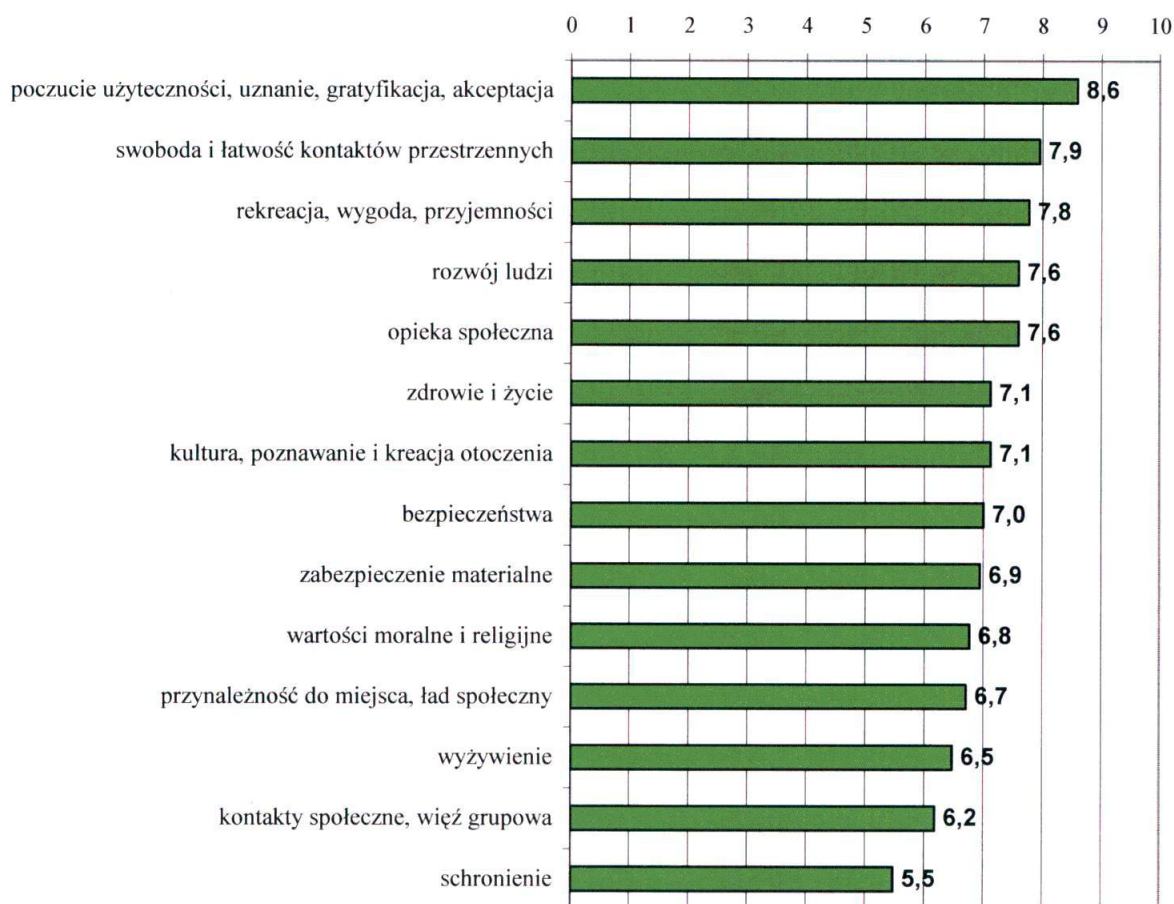
Potencjał miasta Imielin można oceniać wykorzystując subiektywne wskaźniki stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Poziom zaspokojenia potrzeb ocenili eksperci wchodzący w skład Zespołu d.s. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Imielin.

Oceny stopnia zaspokojenia przyznane poszczególnym potrzebom przez ekspertów pozwoliły ułożyć ich hierarchię. Z analizy ocen wynika, że na najwyższym poziomie w hierarchii ich zaspokojenia znalazła się potrzeba poczucia użyteczności, gratyfikacji, uznania i akceptacji (najwyższa ocena średnia 8,6). Również wysoko w hierarchii lokują się potrzeby: swobody i łatwości kontaktów przestrzennych, rekreacji, wygody i przyjemności, rozwoju oraz opieki społecznej (rysunek 1). Na poziomie niższym znajdują się potrzeby: zdrowia i życia, kultury, poznawania i kreacji otoczenia, bezpieczeństwa, zabezpieczenia materialnego, wartości moralnych i religijnych oraz przynależności do miejsca.

² http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_10p14_01.pdf [dostęp 2011-10-11]

Na poziomie najniższym oceniono stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie: wyżywienia, kontaktów społecznych i więzi grupowej oraz schronienia.

Rysunek 1
Stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Imielin (oceny średnie*)

* skala ocen od 1 do 10, gdzie 1 – najniższy stopień zaspokojenia, 10 – najwyższy stopień zaspokojenia danej potrzeby

Źródło: badania ekspertów

Na wysoki stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie poczucia użyteczności, uznania i akceptacji – zdaniem ekspertów – wpływa wspieranie przez władze miasta wszelkich inicjatyw społecznych oraz wyraźna koncentracja w wykorzystaniu „lokalnych” zasobów ludzkich (tablica 8).

Pomimo, iż eksperci wysoko ocenili stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta w zakresie swobody i łatwości nawiązywania kontaktów społecznych nie wskazali żadnych pozytywnych czynników warunkujących zaspokojenie tej potrzeby. Wskazali natomiast na niedostateczną ilość punktów sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych takich jak np. parki, kawiarnie jako czynnik ograniczający wyższy poziom zaspokojenia tej potrzeby (tablica 1).

Tablica 1

Czynniki warunkujące zaspokojenie potrzeb mieszkańców miasta Imielin w opinii ekspertów

Potrzeby	Czynniki	
	Pozytywne	Negatywne
Poczucia użyteczności, uznania, akceptacji	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie inicjatyw społecznych przez władze miasta - preferowanie lokalnych zasobów ludzkich 	
Swobody i łatwości kontaktów społecznych		<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość punktów sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych (parków, kawiarni)
Rekreacji, wygody i przyjemności	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność ścieżek rowerowych i spacerowych - atrakcyjne okolice - możliwość korzystania z boisk sportowych, hal i placów zabaw - odległość od wielkich aglomeracji 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość ośrodków sportowo-rekreacyjnych - ryzyko zostania „sypialnią” pobliskich miast (Katowice, Tychy)
Rozwoju ludzi	<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie w mieście przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum - bogata oferta edukacyjna - projekty realizowane w ramach funduszy europejskich - działalność kół zainteresowań, stowarzyszeń kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - słabe połączenia komunikacyjne między gminami - niedostateczna ilość ośrodków sportowo-rekreacyjnych
Opieki społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - niskie zapotrzebowanie na pomoc społeczną - brak bezdomności - brak cudzoziemców - gmina daje możliwość zabezpieczenia potrzeb mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - brak domu spokojnej starości
Kultury, poznania i kreacji otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca instytucji kultury, placówek edukacyjnych i stowarzyszeń - duża aktywność Domu Kultury „Sokolnia” - dostęp do nowoczesnej Biblioteki Miejskiej - podejmowanie działań przez młodych ludzi 	
Zdrowia i życia	<ul style="list-style-type: none"> - własne jednostki publicznej ochrony zdrowia - optymalna ilość prywatnych praktyk lekarskich - tworzenie nowych form edukacyjnych – spotkania prelekcyjne „akcja na zdrowie” - kontynuacja programu ograniczenia niskiej emisji 	<ul style="list-style-type: none"> - trudny dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
Bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> - brak zagrożenia powodziowego ze względu na położenie geograficzne gminy - dobre funkcjonowanie policji - zachowanie niskiej zabudowy, brak blokowisk - brak bezrobocia - monitoring miasta - znikoma przestępczość - samokontrola mieszkańców i pomoc sąsiedzka 	
Zabezpieczenia materialnego	<ul style="list-style-type: none"> - niskie bezrobocie - wysoki poziom życia - przedsiębiorczość i pracowitość mieszkańców - wysoka mobilność - duże zakłady produkcyjne i usługowe - dobra polityka miasta 	<ul style="list-style-type: none"> - materialne zróżnicowanie mieszkańców - niepewna sytuacja gospodarcza i finansowa

Moralne i religijne	<ul style="list-style-type: none"> - religijność mieszkańców - działalność katolickich organizacji i stowarzyszeń 	- postępujący ateizm
Przynależności do miejsca, ładu przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> - duża identyfikacja z miejscem zamieszkania - wspólnota i solidarność mieszkańców - przewaga rodzin zamieszkujących gminę od wielu pokoleń - praca zawodowa - promocja miasta 	
Wyżywienia	<ul style="list-style-type: none"> - dobra infrastruktura handlowa zapewniająca dostępność do żywności - dostęp do żywności od lokalnych rolników oraz z własnych ogródków 	- niedostateczna ilość punktów gastronomicznych
Kontaktów społecznych i więzi grupowej	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z organizacjami pozarządowymi - organizacja imprez lokalnych, festynów - działalność stowarzyszeń - znajomość lokalnej społeczności - wspólnota Kościoła - niski odsetek ludności napływowej - migracja 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwarstwienie społeczne i finansowe - zanik poczucia dotychczasowych wartości - stopniowe izolowanie się w „czterech ścianach”
Schronienia	<ul style="list-style-type: none"> - brak bezdomności - dominacja zabudowy jednorodzinnej - dostępność mieszkań socjalnych 	- brak bazy hotelowej

Źródło: badania ekspertów

Na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Imienin w zakresie rekreacji, wygody i przyjemności pozytywny wpływ ma dostępność ścieżek rowerowych i spacerowych, atrakcyjne okolice wokół miasta, możliwość korzystania z boisk sportowych, hal sportowych i placów zabaw oraz duża odległość od wielkich aglomeracji. Eksperci uznali, iż negatywny wpływ na stopień zaspokojenia tej potrzeby ma niedostateczna ilość ośrodków sportowo-rekreacyjnych w mieście oraz ryzyko zostania „sypialnią” pobliskich miast (np. Katowic, Tychów).

Potrzeba rozwoju mieszkańców Imielina zaspokajana jest głównie dzięki funkcjonującym w mieście: przedszkolu, szkole podstawowej i gimnazjum. Obiekty te mają bogatą ofertę edukacyjną, w mieście realizowane są projekty w ramach funduszy europejskich, działa też wiele kół zainteresowań i stowarzyszeń kulturalnych, których celem jest rozwijanie ludzkiego potencjału. Ograniczeniem w rozwoju mieszkańców miasta jest – zdaniem ekspertów – niedostateczna ilość ośrodków sportowo-rekreacyjnych oraz słabe połączenia komunikacyjne między gminami, uniemożliwiające mieszkańcom swobodne pokonywanie przestrzeni.

W opinii ekspertów niskie zapotrzebowanie mieszkańców miasta na pomoc społeczną, brak bezdomności oraz brak cudzoziemców to czynniki, które pozytywnie wpływają na wysoki stopień zaspokojenia potrzeb opieki społecznej. Czynnikiem ograniczającym zaspokojenie potrzeby opieki społecznej jest brak w mieście domu „spokojnej starości”.

Warunkiem zaspokojenia potrzeb mieszkańców Imielina w zakresie kultury, poznania i kreacji otoczenia jest podejmowanie działań przez młodych ludzi, współpraca instytucji kultury i różnych placówek edukacyjnych i stowarzyszeń. Wysoki poziom zaspokojenia tej potrzeby wynika także z dużej aktywności Domu Kultury „Sokolnia” oraz dostępu do nowoczesnej Biblioteki Miejskiej.

Ze względu na to, iż miasto Imielin posiada własne jednostki publicznej ochrony zdrowia oraz optymalną (w ocenie ekspertów) ilość prywatnych praktyk lekarskich, stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie zdrowia i życia jest równie wysoko oceniany. W mieście powstają coraz to nowe formy edukacyjne w zakresie dbania o zdrowie i życie (np. spotkania prelekcyjne w ramach „akcji na zdrowie”). Ponadto miasto zakończyło program ograniczenia niskiej emisji. Czynnikiem ograniczającym wyższy poziom zaspokojenia tej potrzeby jest – zdaniem ekspertów – trudny dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Eksperci wysoko ocenili stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta w zakresie poczucia bezpieczeństwa. Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wynika przede wszystkim z braku zagrożenia powodziowego (ze względu na położenie geograficzne miasta), dobre funkcjonowanie policji w mieście, zachowania niskiej zabudowy i braku bokowisk oraz braku bezrobocia. Monitoring miasta zapewnia znikomą przestępczość, a mieszkańcy wykazują duży stopień samokontroli i pomocy sąsiedzkiej.

Na zaspokojenie potrzeb w zakresie zabezpieczenia materialnego mieszkańców pozytywnie wpływa przedsiębiorczość, pracowitość i mobilność mieszkańców, a co za tym idzie niskie bezrobocie oraz wysoki poziom życia. Czynnikiem wpływającym pozytywnie na zaspokojenie tej potrzeby jest również dobra polityka miasta. To, co może ograniczać stopień zaspokojenia potrzeby zabezpieczenia materialnego mieszkańców Imielina jest materialne zróżnicowanie mieszkańców oraz niepewna sytuacja gospodarcza i finansowa kraju.

Nisko w hierarchii wybranych potrzeb znalazła się potrzeba kontaktów społecznych i więzi grupowej. Eksperci wskazali wiele pozytywnych czynników warunkujących zaspokojenie tej potrzeby. Należą do nich: współpraca z organizacjami pozarządowymi, organizacja imprez lokalnych, festynów, działalność stowarzyszeń, znajomość lokalnej społeczności, wspólnota Kościoła, niski odsetek ludności napływowej oraz migracje. Zdecydowanie negatywny wpływ – zdaniem ekspertów – na kontakty społeczne i kształtowanie więzi grupowych ma rozwarstwienie społeczne i finansowe mieszkańców, zanik poczucia dotychczasowych wartości oraz stopniowe izolowanie się w „czterech ścianach”.

W opinii ekspertów zaspokojeniu potrzeby schronienia sprzyjają: brak bezdomności w mieście, dostępność mieszkań socjalnych, a zdecydowanym ograniczeniem jest brak bazy hotelowej.

Imielin jest miastem o charakterze przemysłowo-rolniczym. Na terenie miasta znajdują się tereny rolnicze. Miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną i społeczną. Na terenie miasta dobrze rozwinięty jest sektor usług dla ludności, działalność handlowa, gastronomiczna i wytwórcza. Mieszkańcy czują się bezpiecznie, a miasto stwarza dogodne warunki do zaspokajania ich potrzeb w zakresie poczucia przynależności, uznania, kontaktów społecznych, rekreacji, rozwoju i bezpieczeństwa.

II. OTOCZENIE MIASTA IMIELIN – DIAGNOZA, PROGNOZA

1. Założenia metodyczne analizy otoczenia

Otoczenie miasta tworzy zespół uwarunkowań o charakterze makro- i mikroekonomicznym. Makrootoczenie stanowią ogólne warunki, w jakich funkcjonuje miasto, które tworzą system ekonomiczny, społeczno-kulturowy, polityczno-prawny, międzynarodowy. Makrootoczenie odznacza się silnym wpływem na funkcjonowanie i możliwości rozwojowe miasta. Czynniki makroekonomiczne są zjawiskiem, których nie można zmienić, ale też nie należy ich lekceważyć i nie zauważać. Czynniki te działają stale i nieuchronnie pod postacią szans, które trzeba wykorzystać i zagrożeń, które należy minimalizować.

Otoczenie mikroekonomiczne miasta tworzą te wszystkie podmioty gospodarcze, które w mniejszym lub większym stopniu wpływają na jego funkcjonowanie. Są to głównie miasta sąsiadujące z Imielinem: Chełm Śl., Łędziny, Jaworzno, Mysłówice oraz podmioty funkcjonujące na tym terenie. Związki miasta z mikrootoczeniem nabierają charakteru kooperacyjnego lub konkurencyjnego.

Przewidywanie przyszłych stanów otoczenia oparto na metodzie scenariuszowej wykorzystywanej w prognozowaniu rozwoju zjawisk zachodzących w otoczeniu. Charakterystyczna dla tych metod jest wielowariantowość zarówno przewidywań, jak i dostosowanych do nich przyszłych zachowań miasta.

Scenariusze stanów otoczenia to metoda o charakterze jakościowym budowana na podstawie wiedzy twórców scenariuszy (w przypadku miasta Imielin byli to eksperci tworzący Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Imielin – 25 osób) o procesach mierzalnych i niemierzalnych zachodzących w jej otoczeniu.

2. Makrootoczenie miasta Imielin – wybrane charakterystyki

Uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju miasta Imielin tworzą czynniki i warunki o charakterze społeczno-demograficznym, ekonomicznym, prawnym, kulturowym i międzynarodowym.

Otoczenie społeczno-demograficzne

Na przestrzeni lat 2006 – 2010 przyrost ludności Polski kształtował się średnio na poziomie 0,62% rocznie. Tempo przyrostu ludności w porównaniu do lat dziewięćdziesiątych wzrosło, natomiast wciąż utrzymuje się na niskim poziomie – pomimo rosnącej liczby

urodzeń, umieralność utrzymuje się na wysokim poziomie, należy również uwzględnić oddziaływanie migracji zagranicznych (związanych ze zmianą miejsca pobytu stałego). W 2010 roku zarejestrowano ponad 413 tys. urodzeń żywych, tj. o ponad 4 tys. mniej niż w 2009 roku. Jednak liczba urodzeń żywych na przestrzeni lat 2006 – 2009 rosła i w na koniec 2009 roku była wyższa o ponad 43 tys. w porównaniu do roku 2006. Współczynnik urodzeń w roku 2010 wynosił 10,8‰ i wzrósł o 1,0 pkt. w stosunku do roku 2006. Współczynnik zgonów wzrósł o 0,2 pkt. do poziomu 9,9‰ (tablica 2).

Tablica 2
Podstawowe dane demograficzne Polski (2006-2010)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Ludność w tys.	38125,5	38115,6	38135,9	38167,3	38200
Przyrost naturalny w tys.	4,6	10,6	35,1	32,6	34,8
na 1000 ludności	0,1	0,3	0,9	0,9	0,9
Urodzenia w tys.	374,2	387,9	414,5	417,6	413,3
na 1000 ludności	9,8	10,2	10,9	11	10,8
Zgony ogółem w tys.	369,7	379,2	379,4	384,9	378,5
na 1000 ludności	9,7	9,9	10,0	10,1	9,9
Małżeństwa w tys.	226,2	248,7	257,7	250,8	228,3
na 1000 ludności	5,9	6,5	6,8	6,6	6,0
Rozwody w tys.	71,9	66,6	65,5	65,3	61,3
na 1000 ludności.	1,9	1,7	1,7	1,7	1,6

Zródło: www.stat.gov.pl

Ponad 12% ludności Polski zamieszkuje obszar województwa śląskiego. Przy średniej gęstości zaludnienia w Polsce wynoszącej 122 osoby na 1 km², w woj. śląskim 1 km² zamieszkuje 376 osób, przy czym 77,9% w miastach (tablica 3).

W 2010 roku w stosunku do roku 2006 sytuacja materialna gospodarstw domowych ogółem uległa nieznacznej poprawie. W strukturze ogółu wydatków w większości grup gospodarstw domowych zwiększył się udział wydatków na żywność, zdrowie oraz rekreację i kulturę oraz stałych opłat mieszkaniowych. W większości grup gospodarstw wzrósł udział wydatków na edukację, a we wszystkich – na transport i łączność. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych woj. śląskiego są wyższe niż w gospodarstwach domowych ogółem w kraju.

Tablica 3
Województwo śląskie na tle kraju – wybrane charakterystyki demograficzne (rok 2010)

Wyszczególnienie	Polska	województwo śląskie
Liczba ludności w tys.	38200	4635,9
Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	122	376
Odsetek ludności mieszkającej w miastach	60,7	77,9
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,2	53,5
Odsetek ludności w wieku:		
przedprodukcyjnym	18,7	17,2
produkcyjnym	64,4	65,2
poprodukcyjnym	16,9	17,7
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,91	0,02
Przeciętne miesięczne wydatki w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych (dane za 2009)	956,68	959,51
w tym na:		
żywność i napoje bezalkoholowe	240,08	239,24
odzież i obuwie	49,93	45,32
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	188,03	211,62
zdrowie	47,9	41,87

Zródło: www.stat.gov.pl

W 2009 r. w porównaniu z rokiem 2008 nie uległ istotnym zmianom poziom spożycia ilościowego podstawowych artykułów żywnościowych. Najbardziej zmniejszyło się spożycie pieczywa i produktów zbożowych, cukru oraz mleka, a wzrosło spożycie owoców, serów oraz napojów mlecznych i jogurtów. Zaznaczył się spadek spożycia mięsa surowego oraz uległa zmianie struktura spożycia mięsa i jego przetworów.

W 2010 r. w gospodarstwach domowych ogółem przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę kształtował się na poziomie około 1193 zł i był realnie wyższy o 4,3% od dochodu z roku 2009. Tempo wzrostu dochodu rozporządzalnego było nieco wyższe niż w roku ubiegłym (4,3% wobec 3,0%).

Wzrost nierówności w sytuacji dochodowej i poziomie spożycia wśród polskiego społeczeństwa spowodował zwiększenie w 2010 r. zasięgu ubóstwa relatywnego. Powiększyła się również grupa osób, których poziom wydatków był niższy od minimum egzystencji przyjętego za granicę ubóstwa skrajnego. Oceny dotyczące ubóstwa subiektywnego nie uległy zmianie.

W 2009 r. sytuacja dochodowa większości grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych uległa polepszeniu w porównaniu z 2008 r. W gospodarstwach domowych ogółem realna wartość dochodu rozporządzalnego zwiększyła się o 5%. Wzrost dochodów odnotowano w gospodarstwach rencistów (o 7,7%), emerytów (o 6%) oraz

pracowników użytkujących gospodarstwo rolne (o 4,5%). Wzrost realnego poziomu dochodu rozporządzalnego wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych: najwyższy w grupie rolników – 13,2%, najniższy w gospodarstwach pracujących na własny rachunek - 2,6%. Realny wzrost wydatków wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych, z wyjątkiem pracujących na własny rachunek (spadek o 2,5 %). Największy wzrost odnotowano w grupie rolników – o 3,9 %.

Ponad połowa badanych gospodarstw domowych (ok. 55%) uznaje swoją sytuację materialną jako przeciętną, co czwarte gospodarstwo ocenia ją jako raczej dobrą bądź bardzo dobrą, natomiast prawie co piąte - jako raczej złą bądź złą. Odsetek gospodarstw domowych, które oceniały swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą i dobrą zwiększył się w porównaniu do roku 2009 o 1,5 pkt proc. Jednocześnie nieznacznie zmniejszył się o 0,4 pkt proc. odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako raczej złą bądź złą³.

Na sytuację społeczną w kraju wpływa także sytuacja na rynku pracy. Na 1000 osób w woj. śląskim w gospodarce narodowej pracuje blisko 402 osoby (w Polsce 417), z czego najwięcej w przemyśle i budownictwie - 130 osób (tablica 4).

Tablica 4
Pracujący i bezrobocie w woj. śląskim i Polsce w 2010 roku

Wyszczególnienie	Polska	województwo śląskie
Pracujący w gospodarce narodowej na 1000 ludności	417,8	401,9
w przemyśle i budownictwie	98,9	130,2
w usługach rynkowych	101,9	103,7
w usługach nierynkowych	95,4	94,7
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,3	9,9
W % ogółu bezrobotnych:		
kobiety	51,9	54,2
bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	29,1	23,6
bezrobotni w wieku do 24 lat	21,9	19,8

Źródło: www.stat.gov.pl/urzedz/katow/w_kr.htm

W 2009 roku liczba pracujących osób na terenie województwa śląskiego kształtowała się na poziomie 1 241 tys. osób i była o 1,7% niższa niż przed rokiem. Największy spadek zatrudnienia w skali roku 2009 utrzymał się w zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,%) oraz przemyśle przetwórczym (6,6%) – przypadku przemysłu przetwórczego spadek ten był

³ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_wz_sytuacja_gosp_dom_2010.pdf

pięciokrotnie wyższy niż w okresie poprzednim. Obniżyło się zatrudnienie również w transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,3%) oraz handlu i naprawie samochodów (o 4,7%), działalności finansowej i ubezpieczeniach (o 4,1%). Największy wzrost zatrudnienia w roku 2009 w stosunku do 2008 nastąpił w administracji publicznej i obronie narodowej (o 4,9%) oraz informacji i komunikacji (o 2,8%). Zwiększyło się również zatrudnienie w opiece zdrowotnej (o 2,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,6%) oraz edukacji (o 1,3%)⁴. Bezrobocie w 2010 roku było 17% niższe niż w 2006 roku, natomiast najniższy poziom stopy bezrobocia rejestrowanego był w 2008 roku. W 2010 roku stopa bezrobocia była o 29,5% wyższa w stosunku do roku 2008. Bezrobocie na terenie województwa śląskiego było o 2,4% niższe niż na terenie kraju.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności⁵ wskazują, że w 2010r. sytuacja na rynku pracy uległa dalszemu pogorszeniu. Odnotowano spadek liczby pracujących i wskaźnika zatrudnienia przy jednoczesnym wzroście liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia do poziomu 12,3%. Tempo wzrostu bezrobocia i spadku zatrudnienia było szybsze wśród mężczyzn niż wśród kobiet, jednakże nadal stopa bezrobocia dla kobiet była wyższa niż dla mężczyzn. Pogorszyła się sytuacja na miejskim rynku pracy. W skali roku odnotowano w miastach istotny przyrost liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia. Niewielkiej poprawie uległa sytuacja młodzieży na rynku pracy w stosunku do lat poprzednich, natomiast poziom bezrobocia wśród osób poniżej 25 lat w 2010 roku wyniósł ok. 21,9% (19,8% na terenie woj. śląskiego). W dalszym ciągu najbardziej zagrożone bezrobociem są osoby o niskim poziomie wykształcenia i bez wykształcenia zawodowego. Spadała liczba osób długotrwale bezrobotnych i ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych. W skali kraju wynosiła 29%, a w woj. śląskim 23,6%. W rezultacie zmian w liczbie pracujących i bezrobotnych wzrosła liczba osób niepracujących przypadających na 1000 pracujących.

Otoczenie ekonomiczne

Ogólnoświatowy kryzys finansowy miał negatywny wpływ na polską gospodarkę i tym samym sytuację makroekonomiczną kraju, w wyniku czego ożywienie gospodarcze zostało osłabione. W roku 2010 stopa bezrobocia była wysoka, natomiast spadła inflacja. Realne tempo wzrostu PKB w roku 2008 spadło w stosunku do roku poprzedniego o 1,7%, w roku 2010 utrzymywało się na poziomie 3,8%. Wskaźnik ten jest ponad dwukrotnie

⁴ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_pw_prac_w_gosp_narod_2009.pdf

⁵ www.stat.gov.pl/serwis/monit_kwart/ael/index.htm

wyższy w porównaniu do roku poprzedniego. Wyższe tempo wzrostu nie kompensuje jednak spadku zatrudnienia (tablica 5).

Tablica 5
Wybrane wskaźniki ekonomiczne Polski (2006-2010)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Realne tempo wzrostu PKB(%)	6,2	6,8	5,1	1,6	3,8
Stopa inflacji w ujęciu średniorocznym (%)	2,7	2,1	4,2	3,4	2,7
Stopa bezrobocia (%)	14,8	11,2	9,5	12,1	12,3
Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,1	0,1	-1,6	-3,8	-7,9
Zadłużenie zagraniczne	494096	568197	724896	798613	932430
-zadłużenie zagraniczne brutto (w milionach euro)	128968	158624	173736	194396	235445
Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych					
(% PKB)	5,7	5,5	2,8	2,6	-
(milionów euro)	15061	12834	10206	8942	-

Źródło: www.nbp.pl/publikacje, www.mg.gov.pl

W 2009 r. średni poziom inflacji wyniósł 3,4%, a wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych pod koniec 2010 r. spadł do poziomu 2,7%

Otoczenie prawne

Otoczenie prawne zdominowane jest członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Wszelka działalność regulowana jest poprzez prawo unijne oraz krajowe. Prawo krajowe wraz z unijnym wspierają zakładanie małych i średnich przedsiębiorstw. W 2010 roku na terenie Polski przybyło ponad 51 tysięcy przedsiębiorstw w sektorze prywatnym. W stosunku do roku poprzedniego wzrost wyniósł 14,7% (na terenie województwa śląskiego 16,4%). Ustawa o działalności gospodarczej podpisana w grudniu 1999 roku określa spójne ramy dla tworzenia nowych przedsiębiorstw. Rozszerza ona zakres przedsiębiorczości definiując pojęcie małego i średniego przedsiębiorstwa, stwarza warunki równego traktowania firm krajowych i zagranicznych oraz określa granice interwencjonizmu państwa w gospodarce poprzez ograniczenie liczby sektorów, w których wymagane jest pozwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej.

Prawa własności w Polsce są jasno określone i zbywalne. Klimat przedsiębiorczości i klimat inwestycyjny są sprzyjające, nawet jeżeli pewien stopień biurokracji i problemy w zakresie egzekucji decyzji sądu stanowią barierę działalności gospodarczej. Przy wsparciu ze strony polityki państwa pojawiają się wyraźne wysiłki zmierzające do walki z problemem korupcji. Walka z przestępczością, która na skutek łagodnej polityki kryminalnej jest największym obok bezrobocia zagrożeniem społecznym, stała się przyczyną prac nad nowym kodeksem karnym.

Odnotowano również postęp w zakresie reformy podatkowej. Wprowadzony został ambitny pakiet podatkowy, obejmujący rozszerzenie podstawy wymiaru podatku, obniżenie stawek podatkowych, uproszczenie przepisów podatkowych oraz ograniczenie oszustw podatkowych.

Otoczenie kulturowe

Wzorce kulturowe przekazywane są członkom społeczności poprzez proces uczenia się. Kultura ma wymiar niematerialny (idee, wartości, religie, mity, symbole, język, rytuały itp.), materialny (wytwory sztuki, rzemiosło itp.) oraz organizacyjny (system rodzinny, instytucje społeczne, klasy społeczne itp.). Idee, wartości, tradycje, w tym tradycje religijne nabierają szczególnego znaczenia dla mieszkańców Śląska, dla których pielęgnacja tradycji rodzinnych jest dużą wartością. Niepokojące może być zjawisko wzrastającego wpływu mediów na styl życia głównie ludzi młodych, coraz silniej obserwowana „amerykanizacja” polskiego społeczeństwa, rozwój sekt i subkultur młodzieżowych.

W wymiarze materialnym kultura krzewiona jest poprzez działalność ośrodków kulturowych. Na terenie woj. śląskiego działa wiele ośrodków kulturalnych (w tym 55 muzeów, 14 teatrów, 3 filharmonie). Mieszkańcy mają więc możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym zarówno swojego miasta, jak i regionu.

Otoczenie międzynarodowe

Główną determinantą zjawisk i procesów zachodzących w otoczeniu międzynarodowym, podobnie jak w przypadku otoczenia prawnego, jest członkostwo Polski w Unii Europejskiej.

W Polsce wymiana handlowa z krajami Unii Europejskiej utrzymuje się na stałym poziomie. Obroty handlu po akcesji Polski do Unii Europejskiej nie zmieniły się w drastyczny

sposób. W 2010 r. eksport z Polski do krajów Unii Europejskiej stanowił 78,6% całego eksportu z Polski, import z krajów UE do Polski stanowił prawie 59% ogólnego eksportu. Saldo obrotów z zagranicą wciąż pozostaje ujemne jednak od roku 2008 spada. Na koniec 2010 r. wartość importu była wyższa od wartości eksportu o ponad 1,3 mld euro (por. tablica 6).

Tablica 6

Obroty handlu zagranicznego Polski w latach 2006-2010

Handel zagraniczny	2006	2007	2008	2009	2010
	mln euro				
Saldo	-12858,2	-18550,8	-26204,1	-9310,9	-1348,9
Eksport	87925,9	101838,7	116243,8	98218	117381,5
Import	100784,1	120389,4	14247,9	107528,9	130870,4
	jako % wartości całkowitej				
Eksport do UE 25	78,96	78,87	77,8	79,7	78,6
Import z UE 25	63,9	64,2	61,9	61,9	58,9

Źródło: www.mg.gov.pl

Inwestycje zagraniczne oddziałują bezpośrednio i pośrednio na funkcjonowanie wszystkich podmiotów gospodarczych (w tym gmin). Przedsiębiorstwa traktują je jako jeden z instrumentów konkurencji oraz dążą do korzystnego dostępu do zagranicznych rynków kapitałowych, władze administracyjne zachęcają do lokowania inwestycji na swoim terenie.

Analiza czynników występujących po stronie podażowej, w szczególności inwestycji i wydajności produkcji wskazuje na to, że nadal istnieją wyzwania, które stanowiło tło rozwoju gospodarczego kraju. Do tej pory boom inwestycyjny w Polsce, który przyczynił się do odnowy jakościowej i ilościowej zasobów kapitałowych kraju finansowano głównie z zysków niepodzielonych oraz bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych maleje, natomiast zadłużenie zagraniczne kraju wzrasta – w 2010 roku w stosunku do roku poprzedniego zanotowano 21,1% wzrost.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne są znaczące i odgrywają podstawową rolę w stopniowym podnoszeniu konkurencyjności polskiego eksportu i ogólnej konkurencyjności gospodarki kraju. Ze względu na wielkość polskiego rynku duża część bezpośrednich inwestycji zagranicznych była skierowana do sektorów nieeksportowych takich, jak bankowość, handel detaliczny, budownictwo, co pośrednio odzwierciedlało wielkość polskiego rynku. Dodatkowo, napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do sektora usług może pośrednio korzystnie oddziaływać na handel poprzez ograniczenie kosztów transakcyjnych i przyciąganie inwestorów zagranicznych do sektora produkcyjnego.

Podsumowując, rozwój miasta uzależniony jest od wielu sfer makrootoczenia. Szczególny wpływ na rozwój miasta ma sytuacja ekonomiczna kraju oraz założenia polityki społecznej, prawnej i międzynarodowej.

3. Mikrootoczenie miasta Imielin – charakterystyka

Mikrootoczenie miasta Imielin tworzą bezpośrednio sąsiadujące z nim miasta: Chełm Śl., Łędziny, Jaworzno, Mysłowice, ale także pozostałe gminy woj. śląskiego.

Województwo Śląskie

Górny Śląsk zajmuje niewiele ponad 12 tys. km² powierzchni Polski, co daje pod tym względem 14. miejsce wśród innych województw. Znajduje się tu dużo, bo aż 68, miast (w tym 22 – to duże miasta, gdzie funkcje metropolitalne spełniają: wyższe uczelnie, instytuty, ośrodki badawcze), tereny rolnicze skupiają zaledwie 2,6% wszystkich miejscowości wiejskich w kraju. Liczba ludności – 4,64 mln osób – stawia województwo na drugim miejscu w Polsce, co przy wielkości obszaru daje rekordową liczbę mieszkańców na kilometr kwadratowy – ponad 376 osób, przy średniej krajowej 122 osoby.

Jeszcze do niedawna większość mieszkańców Europy, myśląc o województwie śląskim, miała najczęściej przed oczami obraz typowego regionu przemysłowego. Jednakże w ostatnich latach województwo radykalnie zmieniło swoje oblicze. Procesom restrukturyzacji regionu towarzyszy zmiana struktury zatrudnienia przejawiająca się w malejącej liczbie osób zatrudnionych w budownictwie, górnictwie, produkcji metali, przy równoczesnym jej wzroście w sektorze usług. Na Śląsku w ostatnich latach dynamicznie rozwijają się firmy nowych technologii o uznanych markach, działa tu prawie 400 tysięcy różnego rodzaju przedsiębiorstw. Branżami, które zaczynają dominować, są przemysł motoryzacyjny i spożywczy, dynamicznie rozwija się turystyka. Przemysł precyzyjny i elektroniczny to branże nowych, rozwijających się technologii. To m.in. czynnik wpływający na jakość kadry inżyniersko-technicznej.

Restrukturyzacja wielkich zakładów hutniczych i kopalń spowodowała wzrost bezrobocia, które na koniec lipca 2009 roku wyniosło 8,4 %. Wśród bezrobotnych dominują kobiety i ludzie młodzi, do 34 roku życia.

Atutem regionalnego rynku pracy jest duża liczba wysoko wykwalifikowanych pracowników; wśród osób pracujących w województwie 21,2% posiadało wykształcenie wyższe. Wprawdzie im wyższe wykształcenie, tym o pracę łatwiej, ale odsetek ludzi z dyplomem wyższej uczelni pozostających bez pracy wciąż jest spory.

Śląsk to jeden z najbardziej uprzemysłowionych regionów Polski, zapewniający możliwość rozwoju powiązań kooperacyjnych.

Chełm Śląski

Powierzchnia Gminy: 23,24 km²

Ludność: 5.709

Chełm Śląski leży na trasie Mysłowice-Oświęcim. 73% obszaru gminy zajmują użytki rolne. Mieszkańcy gminy w większości zatrudnieni są w miejscowych zakładach pracy oraz na terenie gminy. Chełm Śląski posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną: wodę, gaz, energię elektryczną. Korzystając z dofinansowania ze środków SAPARD we wrześniu 2005 r. zakończono budowę nowoczesnej oczyszczalni ścieków. W gminie działają: dwa przedszkola, dwie szkoły podstawowe, gimnazjum oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych (szkoła średnia i policealna). Obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną placówek oświatowych prowadzi Gminny Zespół Oświaty. W styczniu 2006 r na terenie gminy działalność rozpoczęła Gminna Spółka Komunalna sp. z o.o., której głównym zadaniem jest odprowadzanie i oczyszczanie ścieków a od 1 stycznia 2010 r również dostarczanie wody dla mieszkańców. W Chełmie Śląskim funkcjonują następujące ośrodki kultury: Gminna Biblioteka Publiczna, Gminna Świetlica Środowiskowa.

Lędziny

Powierzchnia Gminy: 31,04 km²

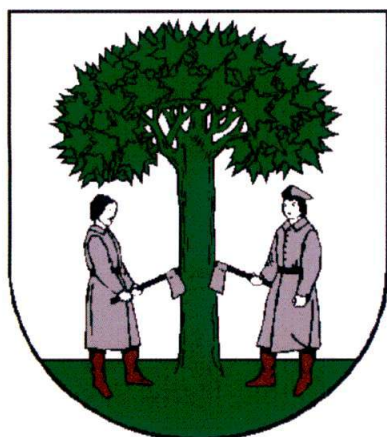
Ludność: 16.086

Lędziny to miasto położone na pograniczu Kotliny Oświęcimskiej, która stanowi integralną część Wyżyny Śląskiej. Na terenie miasta istnieją 4 szkoły podstawowe, Zespół Szkół Mechanicznych, Szkoła Integracji Fundacji "Schola Nostra". Działają dwie biblioteki miejskie publiczne oraz dwa Ośrodki Sportowo-Rekreacyjne przy KWK "Ziemowit". Przez miasto prowadzi szlak turystyczny zwany "Szlakiem

Krawędziowym". Lędziny to 77 zakładów przemysłowych, z których największą rolę odgrywa KWK "Ziemowit". Wskutek restrukturyzacji górnictwa liczba zatrudnionych w kopalni stale maleje, mimo to jest to zakład zatrudniający nadal największą liczbę osób z miasta i nie tylko. Dominacja kopalni z jednej strony daje zatrudnienie mieszkańcom z drugiej jednak strony skutkuje słabym stopniem aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Lędziny. Stopniowo zmienia się stosunek osób zatrudnionych w górnictwie na rzecz innych podmiotów gospodarczych - na terenie miasta jest ich 860.

Na terenie Gminy działa 5 wysokoprodukcyjnych (powyżej 50 ha) gospodarstw rolnych. Największe gospodarstwa, których właściciele utrzymują się wyłącznie z produkcji rolnej, znajdują się przede wszystkim na obszarze dzielnicy Lędziny i Górki .

Jaworzno

Powierzchnia Gminy: 152,2 km²

Ludność: 95.036

Średni wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 622 osoby/km².

Wśród mieszkańców miasta: 16,7 proc. to dzieci i młodzież do 19 lat, 66,3 proc. to ludność w wieku produkcyjnym, 17 proc. stanowi grupa osób w wieku powyżej 64 lat.

Pracujących ogółem jest 20704 osób. W sektorze przemysłowym jest zatrudnionych 9 464 osób, w sektorze

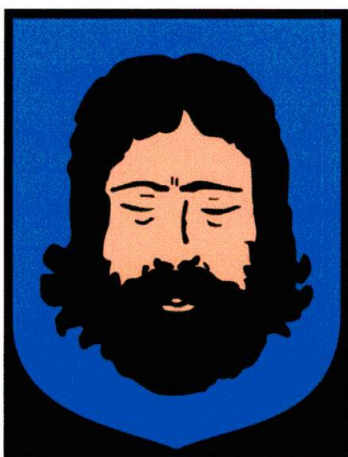
usługowym rynkowym i nierynkowym 11 127 osób, w sektorze rolniczym 113 osób.

W mieście prowadzi działalność około 7 475 podmiotów gospodarczych. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie mieszkańca Jaworzna to 3 920,16 zł brutto.

Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe Jaworzna: 33 431 mieszkania, 115 570 izb, o łącznej powierzchni użytkowej 2 117 323 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego mieszkańca wynosi 63,3 m². 98,7 proc. ludności korzysta z sieci wodociągowej, 71,5 proc. z sieci kanalizacyjnej, 33,2 proc. z sieci gazowej. Dochody miasta w 2009 r. wyniosły 310 807 147,78 złotych, a wydatki 375 116 818,61

Jaworzno to duży ośrodek przemysłowy, rozwinięte górnictwo węgla kamiennego, trzy elektrownie, zakłady chemiczne, zakłady materiałów budowlanych, huta szkła, jedna z większych w Europie kopalń piasku podsadzkowego, zakłady skórzanego przemysłu papierniczego. Węzeł komunikacji drogowej i kolejowej (Jaworzno-Szczakowa).

Mysłowice

Powierzchnia Gminy: 66,09 km²

Ludność: 74.893

Jeden z ośrodków Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Rozwinięty przemysł wydobywczy (2 kopalnie węgla kamiennego) i maszynowy, ponadto zakłady przemysłu spożywczego. W mieście zarejestrowanych jest ok. 6.000 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek. Miastem interesuje się również kapitał zagraniczny. Rozwój przedsiębiorczości i zamożności mieszkańców przyciąga do miasta przedstawicieli sektora bankowego. Atrakcyjne położenie miasta na przecięciu szlaków komunikacyjnych i w centrum dużych rynków zbytu, niewielkie odległości do metropolii gospodarczych i kulturalnych południowej Polski, urozmaicona rzeźba terenu, duża ilość terenów zielonych i możliwość korzystnego nabycia działek pod budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe są atutami, które korzystnie oddziałują na rozwój miasta.

4. Scenariusze zmian w otoczeniu do roku 2020

Zastosowanie metody scenariuszy stanów otoczenia pozwoliło na dokonanie oceny otoczenia miasta Imielin w jego poszczególnych sferach: międzynarodowej, regulacyjno-prawnej, ekonomicznej, kulturowej, demograficzno-społecznej, konkurencyjnej, rynkowej i kooperacyjnej oraz prognozowanie tkwiących w nim ograniczeń strategii działania miasta Imielin.

Na podstawie badania ekspertów przygotowano trzy scenariusze rozwoju miasta Imielin. Scenariusz optymistyczny obejmuje te trendy w poszczególnych sferach makrootoczenia, które mają największy pozytywny wpływ na rozwój gminy. Scenariusz pesymistyczny, z kolei obejmuje trendy o największym negatywnym wpływie. Do budowy scenariusza najbardziej prawdopodobnego wybrano te trendy, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest największe, niezależnie od tego jaki wpływ, pozytywny czy negatywny, mają na rozwój gminy.

Z analizy wynika, że w otoczeniu rynkowym duże nadzieje wiązane są z pozyskiwaniem funduszy z Unii Europejskiej. Eksperci przewidują, że z korzyścią dla miasta będzie wzrastał popyt na produkty wytwarzane w mieście, a duże nadzieje wiązane są

także z utworzeniem w starym kamieniołomie ośrodka rekreacyjno-sportowego (s.n.p.)⁶. Korzystne dla miasta byłoby także tworzenie miejsc pracy co pozwoliłoby młodszym mieszkańcom na pozostanie w Imielinie (s.o.).

W otoczeniu kooperacyjnym z korzyścią dla miasta rozwijać się będzie spółka „Master” zajmująca się przetwarzaniem i składowaniem odpadów komunalnych. Zdaniem ekspertów można także liczyć na współpracę przedsiębiorców z firmami powiatu bieruńsko-lędzińskiego (np. targi przedsiębiorczości). W otoczeniu konkurencyjnym eksperci obawiają się przejęcia własności zbiornika wody pitnej przez zagranicznego inwestora (s.p.).

W sferze demograficzno-społecznej pozytywny wpływ na rozwój miasta będzie miał dodatni wskaźnik urodzeń oraz wzrost poziom wykształcenia społeczeństwa i osiedlanie się na terenie miasta mieszkańców z sąsiednich aglomeracji. Negatywny wpływ dotyczy emigracji młodych, wykształconych ludzi (s.n.p.). Pozytywny wpływ na rozwój miasta w sferze kulturowej związany jest z wzmocnieniem wartości chrześcijańskich oraz kultywowaniem tradycji lokalnych (s.n.p.).

W sferze ekonomicznej negatywny wpływ na rozwój miasta będzie miał kryzys ograniczający rozwój gospodarczy miasta i kraju, wzrastające ubóstwo społeczeństwa oraz zmniejszająca się ilość miejsc pracy na skutek restrukturyzacji przemysłu w województwie. Z drugiej strony pozytywny wpływ na rozwój miasta może mieć wzrost zamożności społeczeństwa, wzrastający popyt konsumpcyjny oraz ograniczanie bezrobocia w mieście/województwie/kraju (s.n.p.). W otoczeniu regulacyjno-prawnym negatywnie zdaniem ekspertów wpływa na rozwój miasta brak decyzji i pozwoleń na budowę trasy S-1. Pozytywnie postrzega się uproszczenie obowiązującego prawa (s.n.p.). W otoczeniu międzynarodowym negatywnie postrzegany jest przez ekspertów import towarów z Azji (s.n.p.).

---

⁶ s.n.p.- scenariusz najbardziej prawdopodobny – tablica 14; s.o. – scenariusz optymistyczny – tablica 15, s.p. – scenariusz pesymistyczny – tablica 16.

Tablica 7
Scenariusz najbardziej prawdopodobny (s.n.p.)

Elementy scenariusza	Trend	Prawdopodobieństwo	Siła wpływu „ujemna”	Siła wpływu „dodatnia”
Otoczenie rynkowe				
Powstanie nowych przedsiębiorstw w bliskim sąsiedztwie budynków mieszkalnych	0	0,41		2,29
Mała liczba inwestycji	0	0,40		2,10
Pozyskiwanie funduszy europejskich	+	0,50		4,18
Powstawanie placówek handlowych	+	0,60		2,86
Stwarzanie miejsc pracy co pozwala młodszym mieszkańcom na pozostanie w swoim mieście	0	0,43		2,29
Utworzenie strefy gospodarczej dla przedsiębiorców Imielina z pełną infrastrukturą drogową i techniczną	0	0,42		2,29
Wzrastający popyt na produkty wytwarzane w mieście	+	0,47		3,00
Utworzenie w starym, nieczynnym kamieniołomie rekreacyjno-sportowego	+	0,48		3,00
średnia siła wpływu				2,75
Otoczenie kooperacyjne				
Przynależność do KZK GOP	0	0,47		2,50
Współpraca przedsiębiorców z firmami powiatu bieruńsko-lędzińskiego (np. targi przedsiębiorczości)	0	0,71		2,75
Współpracy z miastami ościennymi i zaprzyjaźnionymi (wymiana doświadczeń)	0	0,47		2,35
Współpraca z miastem Jaworzno w sprawie wjazdu/zjazdu na A4	0	0,58		1,86
Udział miasta w spółce Master w zakresie przetwórstwa odpadów komunalnych	+	0,52		3,81
Kooperacja małych przedsiębiorstw w konkurowaniu z dużymi zakładami	0	0,52		2,19
średnia siła wpływu				2,58
Otoczenie konkurencyjne				
Rozwój dużych centrów handlowych w okolicach miasta.	0	0,41		1,10
Brak własności komunalnej zbiornika	+	0,50	-1,75	
średnia siła wpływu			-1,75	1,10
Otoczenie demograficzno-społeczne				
Emigracja młodych, wykształconych ludzi	+	0,41	-1,00	
Zanik poczucia tożsamości mieszkańców miast ze środowiskiem lokalnym	+	0,43	-0,60	
Starzejące się społeczeństwo	+	0,48		0,19
Wpływ negatywnych społecznie skutków bliskości aglomeracji (np. narkomania)	0	0,45		0,75
Dodatni wskaźnik urodzeń (częściowo związany z migracją nowych mieszkańców)	+	0,48		3,55
Osiedlanie się na terenie miasta mieszkańców z sąsiednich aglomeracji	+	0,52		3,10
Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa	+	0,58		3,91
średnia siła wpływu			-0,80	2,30
Otoczenie kulturowe				
Mniejsze znaczenie lokalnej kultury związane z migracją mieszkańców	0	0,42		1,15

Wzmacnianie wartości chrześcijańskich.	+	0,36		2,64
Kultywowanie tradycji lokalnych	0	0,42		2,52
średnia siła wpływu				2,10
Otoczenie ekonomiczne				
Ograniczony dostęp do funduszy na rozwój i modernizację miasta	0	0,51		1,20
Zmniejszające się dochody mieszkańców	-	0,39	-0,36	
Wzrost bezrobocia w mieście/województwie/kraju	0	0,41		0,80
Ciągłe wahania kursów walut	+	0,45		0,10
Niestabilne ceny kredytów	+	0,41	-1,00	
Kryzys ekonomiczny ograniczający rozwój gospodarczy miasta i kraju	+	0,42	-1,90	
Wzrastające ubóstwo	+	0,41	-1,65	
Zmniejszająca się ilość miejsc pracy na skutek restrukturyzacji przemysłu w województwie	+	0,42	-1,55	
Wzrost zamożności społeczeństwa	+	0,40		3,64
Ograniczenie bezrobocia w mieście/województwie/kraju	0	0,41		2,10
Wzrastający popyt konsumpcyjny	+	0,48		3,27
Wzrastający popyt inwestycyjny	0	0,42		2,40
średnia siła wpływu				-1,29
Otoczenie regulacyjno-prawne				
Niejasne, niezrozumiałe przepisy prawne dotyczące wszystkich aspektów funkcjonowania gminy	+	0,46	-1,19	
Brak decyzji i pozwoleń na budowę S-1	+	0,40	-1,45	
Brak stabilności prawa – często sprzeczne ustawy w tych samych dziedzinach życia publicznego i gospodarczego	+	0,40	-0,95	
Uproszczenie obowiązującego prawa	0	0,45		2,40
średnia siła wpływu				-1,20
Otoczenie międzynarodowe				
Rozwój rynków azjatyckich – wzrastający import towarów z Azji	+	0,42	-0,57	
średnia siła wpływu				-0,57

Zródło: badania ekspertów.

Tablica 8
Scenariusz optymistyczny (s.o.)

Elementy scenariusza	Trend	Siła wpływu
Otoczenie rynkowe		
Powstanie nowych przedsiębiorstw w bliskim sąsiedztwie budynków mieszkalnych	0	2,29
Mała liczba inwestycji	+	0,62
Pozyskiwanie funduszy europejskich	+	4,18
Powstawanie placówek handlowych	+	2,86
Stwarzanie miejsc pracy co pozwala młodszym mieszkańcom na pozostanie w swoim mieście	+	3,76
Utworzenie strefy gospodarczej dla przedsiębiorców Imielina z pełną infrastrukturą drogową i techniczną	+	3,57

Wzrastający popyt na produkty wytwarzane w mieście	+	3,00
Utworzenie w starym, nieczynnym kamieniołomie ośrodka rekreacyjno-sportowego	+	3,00
średnia siła wpływu		2,91
Otoczenie kooperacyjne		
Przynależność do KZK GOP	0	2,50
Współpraca przedsiębiorców z firmami powiatu bieruńsko-lędzińskiego (np. targi przedsiębiorczości)	+	3,09
Współpracy z miastami ościennymi i zaprzyjaźnionymi (wymiana doświadczeń)	+	2,86
Współpraca z miastem Jaworzno w sprawie wjazdu/zjazdu na A4	+	2,45
Udział miasta w spółce Master w zakresie przetwórstwa odpadów komunalnych	+	3,81
Kooperacja małych przedsiębiorstw w konkurencji z dużymi zakładami	+	2,71
średnia siła wpływu		2,90
Otoczenie konkurencyjne		
Powstawanie chińskich centrów handlowych w okolicach miasta	0	1,10
Brak własności komunalnej zbiornika	+	1,10
średnia siła wpływu		1,10
Otoczenie demograficzno-społeczne		
Emigracja młodych, wykształconych ludzi	+	1,05
Zanik poczucia tożsamości mieszkańców miast ze środowiskiem lokalnym	+	2,30
Starzejące się społeczeństwo	0	1,85
Wpływ negatywnych społecznie skutków bliskości aglomeracji (np. narkomania)	0	0,75
Dodatni wskaźnik urodzeń (częściowo związany z migracją nowych mieszkańców)	+	3,55
Osiedlanie się na terenie miasta mieszkańców z sąsiednich aglomeracji	+	3,10
Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa	+	3,91
średnia siła wpływu		2,36
Otoczenie kulturowe		
Mniejsze znaczenie lokalnej kultury związane z migracją mieszkańców	0	1,15
Wzmacnianie wartości chrześcijańskich	+	2,64
Kultywowanie tradycji lokalnych	+	2,90
średnia siła wpływu		2,23
Otoczenie ekonomiczne		
Ograniczony dostęp do funduszy na rozwój i modernizację miasta	0	1,20
Zmniejszające się dochody mieszkańców	0	1,05
Wzrost bezrobocia w mieście/województwie/kraju	-	1,67
Ciągłe wahania kursów walut	0	0,80
Niestabilne ceny kredytów	-	0,45
Kryzys ekonomiczny ograniczający rozwój gospodarczy miasta i kraju	-	1,09
Wzrastające ubóstwo	-	1,09
Zmniejszająca się ilość miejsc pracy na skutek restrukturyzacji przemysłu w województwie	0	1,15
Wzrost zamożności społeczeństwa	+	3,64
Ograniczenie bezrobocia w mieście/województwie/kraju	+	2,86

Wzrastający popyt konsumpcyjny	+	3,27
Wzrastający popyt inwestycyjny	+	3,45
średnia siła wpływu		1,66
Otoczenie regulacyjno-prawne		
Niejasne, niezrozumiałe przepisy prawne dotyczące wszystkich aspektów funkcjonowania gminy	-	0,43
Brak decyzji i pozwoleń na budowę S-1	-	1,05
Brak stabilności prawa – często sprzeczne ustawy w tych samych dziedzinach życia publicznego i gospodarczego	0	0,00
Uproszczenie obowiązującego prawa	+	3,05
średnia siła wpływu		1,13
Otoczenie międzynarodowe		
Rozwój rynków azjatyckich – wzrastający import towarów z Azji	0	1,00
średnia siła wpływu		1,00

Źródło: badania ekspertów.

Tablica 9
Scenariusz pesymistyczny (s.p.)

Elementy scenariusza	Trend	Siła wpływu
Otoczenie rynkowe		
Powstanie nowych przedsiębiorstw w bliskim sąsiedztwie budynków mieszkalnych	+	-0,65
Mała liczba inwestycji	-	-0,43
Pozyskiwanie funduszy europejskich	-	-2,55
Powstawanie placówek handlowych	-	-1,15
Stwarzanie miejsc pracy co pozwala młodszym mieszkańcom na pozostanie w swoim mieście	-	-2,20
Utworzenie strefy gospodarczej dla przedsiębiorców Imielina z pełną infrastrukturą drogową i techniczną	-	-1,45
Wzrastający popyt na produkty wytwarzane w mieście	-	-1,50
Utworzenie w starym, nieczynnym kamieniołomie ośrodka rekreacyjno-sportowego	-	-1,15
średnia siła wpływu		-1,39
Otoczenie kooperacyjne		
Przynależność do KZK GOP	-	-1,40
Współpraca przedsiębiorców z firmami powiatu bieruńsko-lędzińskiego (np. targi przedsiębiorczości)	-	-0,15
Współpracy z miastami ościennymi i zaprzyjaźnionymi (wymiana doświadczeń)	-	0,05
Współpraca z miastem Jaworzno w sprawie wjazdu/zjazdu na A4	-	-0,05
Udział miasta w spółce Master w zakresie przetwórstwa odpadów komunalnych	-	-1,20
Kooperacja małych przedsiębiorstw w konkurowaniu z dużymi zakładami	-	-0,40
średnia siła wpływu		-0,53
Otoczenie konkurencyjne		
Rozwój dużych centrów handlowych w okolicach miasta	-	-0,68
Brak własności komunalnej zbiornika	+	-1,75
średnia siła wpływu		-1,22

Otoczenie demograficzno-społeczne		
Emigracja młodych, wykształconych ludzi	+	-1,00
Zanik poczucia tożsamości mieszkańców miast ze środowiskiem lokalnym	+	-0,60
Starzejące się społeczeństwo	+	0,19
Wpływ negatywnych społecznie skutków bliskości aglomeracji (np. narkomania)	+	-0,95
Dodatni wskaźnik urodzeń (częściowo związany z migracją nowych mieszkańców)	-	-1,55
Osiedlanie się na terenie miasta mieszkańców z sąsiednich aglomeracji	-	-0,48
Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa	-	1,55
średnia siła wpływu		-0,41
Otoczenie kulturowe		
Mniejsze znaczenie lokalnej kultury związane z migracją mieszkańców	+	-0,50
Wzmacnianie wartości chrześcijańskich	-	1,50
Kultywowanie tradycji lokalnych	-	0,37
średnia siła wpływu		0,46
Otoczenie ekonomiczne		
Ograniczony dostęp do funduszy na rozwój i modernizację miasta	-	-0,23
Zmniejszające się dochody mieszkańców	-	-0,36
Wzrost bezrobocia w mieście/województwie/kraju	+	-1,75
Ciągłe wahania kursów walut	-	0,00
Niestabilne ceny kredytów	+	-1,00
Kryzys ekonomiczny ograniczający rozwój gospodarczy miasta i kraju	+	-1,90
Wzrastające ubóstwo	+	-1,65
Zmniejszająca się ilość miejsc pracy na skutek restrukturyzacji przemysłu w województwie	+	-1,55
Wzrost zamożności społeczeństwa	-	-0,75
Ograniczenie bezrobocia w mieście/województwie/kraju	-	-1,14
Wzrastający popyt konsumpcyjny	-	-1,20
Wzrastający popyt inwestycyjny	-	-1,20
średnia siła wpływu		-1,05
Otoczenie regulacyjno-prawne		
Niejasne, niezrozumiałe przepisy prawne dotyczące wszystkich aspektów funkcjonowania gminy	+	-1,19
Brak decyzji i pozwoleń na budowę S-1	+	-1,45
Brak stabilności prawa – często sprzeczne ustawy w tych samych dziedzinach życia publicznego i gospodarczego	+	-0,95
Uproszczenie obowiązującego prawa	-	-1,00
średnia siła wpływu		-1,15
Rozwój rynków azjatyckich – wzrastający import towarów z Azji	+	-0,57
średnia siła wpływu		-0,57

Źródło: badania ekspertów.

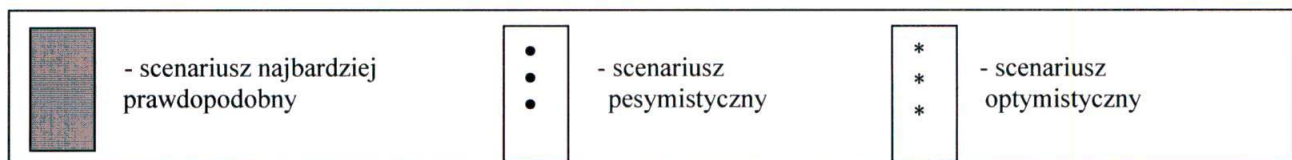
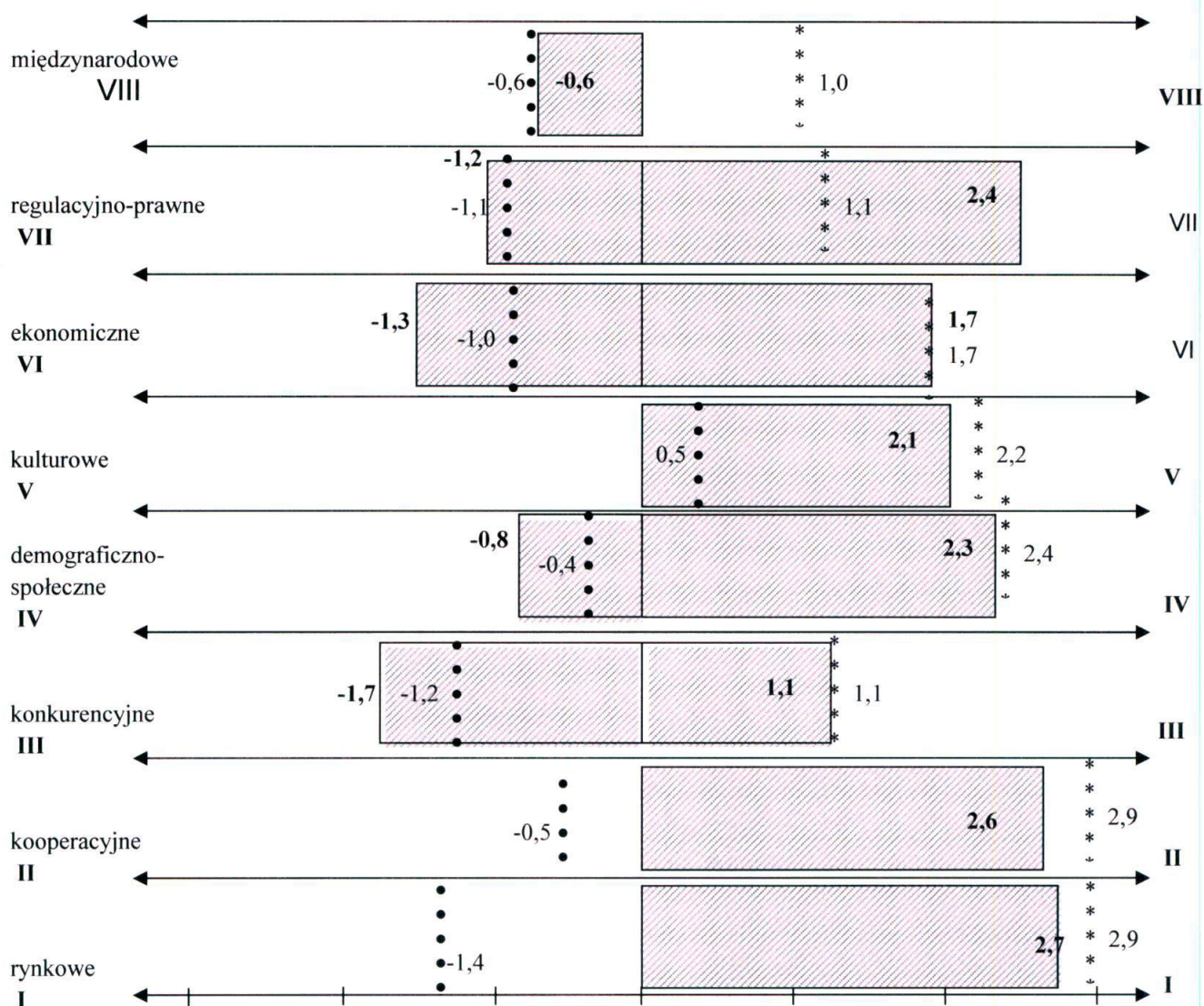
Źródła szans i zagrożeń tkwiących w otoczeniu miasta oraz średnią siłę wpływu poszczególnych jego sfer na rozwój gminy przedstawia rysunek 2.

Na podstawie trendów w otoczeniu miasta Imielin można sformułować następujące wnioski:

1. Duża rozpiętość między scenariuszem optymistycznym a pesymistycznym wskazuje na silne uzależnienie miasta od sfery rynkowej tzw. sfera „burzliwa”.
2. Rozpiętość scenariusza najbardziej prawdopodobnego w sferze regulacyjno-prawnej, ekonomicznej, demograficzno-społecznej i kulturalnej może świadczyć o niejednorodnych i słabo ustrukturalizowanych segmentach otoczenia – konieczność przeprowadzenia dodatkowych pogłębionych badań tych warstw.
3. Do procesów wiodących w otoczeniu (zarówno o dużej sile wpływu na gminę, jak i dużym prawdopodobieństwie wystąpienia) należą:
  - pozyskiwanie funduszy europejskich,
  - powstawanie placówek handlowych,
  - utworzenie strefy gospodarczej dla przedsiębiorców Imielina z pełną infrastrukturą drogową i techniczną,
  - wzrastający popyt na produkty wytwarzane w mieście,
  - utworzenie w starym, nieczynnym kamieniołomie ośrodka sportów rekreacyjno-sportowego,
  - dodatni wskaźnik urodzeń (częściowo związany z migracją nowych mieszkańców),
  - osiedlanie się na terenie miasta mieszkańców z sąsiednich aglomeracji,
  - wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa,
  - wzrastający popyt konsumpcyjny.

Rozwój miasta w perspektywie 2020 roku w dużym stopniu zdeterminowany będzie wpływem otoczenia rynkowego. Jest to sfera, na którą miasto ma bezpośredni lub pośredni wpływ. Pozytywny trend oznacza aktywność w poszukiwaniu funduszy europejskich na rozwój gospodarczy i społeczny Imielina.

Rysunek 2
Otoczenie – źródła szans i zagrożeń miasta Imielin

**III. MOCNE I SŁABE STRONY MIASTA IMIELIN
NA TLE SZANS I ZAGROŻEŃ RYNKOWYCH
(ANALIZA SWOT)**

1. Mocne i słabe strony miasta Imielin (oceny ekspertów)

Metoda SWOT to inaczej analiza atutów i słabości podmiotu w warunkach szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Analiza ta polega na wyodrębnieniu czynników istotnych z punktu widzenia siły konkurencyjnej (potencjału) podmiotu oraz ich wartościowaniu przy zastosowaniu określonego zestawu kryteriów i skal ocen. Punktem wyjścia analizy są odpowiedzi na następujące pytania:

- 1) jacy jesteśmy, czyli jakie są nasze silne i słabe strony?
- 2) z jakimi zagrożeniami musimy się liczyć i jakie szanse możemy wykorzystać?

Silnymi stronami miasta są przede wszystkim jego unikalne zasoby i inne aspekty odróżniające go w pozytywny sposób od innych miast. Silna strona miasta to specyficzna przewaga, na której można budować strategię rozwoju. Słabe strony miasta to te wszystkie aspekty jego funkcjonowania, które ograniczają sprawność lub blokują jego rozwój.

Nie ma uniwersalnej definicji mocnych i słabych stron. Należy je definiować sytuacyjnie, na użytek konkretnego podmiotu i jego otoczenia.

Poszukując szans i zagrożeń w otoczeniu miasta należy odpowiedzieć na następujące pytania:

- 1) jakie ważne dla miasta wydarzenia występują lub mogą się pojawić w otoczeniu?
- 2) w jaki sposób mogą one wpłynąć na efekty działania miasta?
- 3) które z tych wydarzeń mogą mieć niekorzystny wpływ na przyszły rozwój miasta (jakie niosą zagrożenia)?
- 4) które z tych wydarzeń mogą mieć korzystny wpływ na przyszłość miasta (jakie stwarzają szanse)?

W analizach dąży się do sformułowania diagnozy i prognozy dotyczących powiązań między gminą i otoczeniem w taki sposób, aby uniknąć zagrożeń i wykorzystać szanse.

W opracowaniu analizy SWOT dla miasta Imielin wykorzystano metodę bezpośredniego zbierania informacji w oparciu o kwestionariusz ankietowy. W badaniu wzięli udział eksperci wchodzący w skład Zespołu ds. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Imielin.

Wśród mocnych stron miasta Imielin w zakresie położenia i środowiska naturalnego eksperci wskazali: bardzo dobre położenie w regionie, czyste środowisko naturalne, duży potencjał przyrodniczo-krajobrazowy, wielość terenów zielonych oraz bliskość zbiornika

wodnego. Słabą stroną miasta są szkody górnicze, zdegradowane tereny wskutek eksploatacji kamienia oraz bliskość kamieniołomów (tablica 10).

Tablica 10
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie położenia i środowiska naturalnego

Mocne strony	Ocena średnia*
Bardzo dobre położenie w regionie (bliskość dużych miast i lotnisk, ośrodków naukowych)	5,00
Czyste środowisko naturalne, brak zanieczyszczeń	3,36
Duży potencjał przyrodniczo-krajobrazowy	3,14
Tereny zielone	2,82
Bliskość zbiornika wodnego	2,62
Słabe strony	
Szkody górnicze	-4,82
Zdegradowane tereny wskutek eksploatacji kamienia	-2,50
Kamieniołomy	-2,27

*skala ocen od -6 do +6

Źródło: badania ekspertów.

Dużym atutem miasta zdaniem ekspertów jest dobrze wykształcona młodzież, duża więź społeczna mieszkańców oraz ich współpraca w dążeniu do realizacji wybranych celów. Słabe strony miasta w zakresie potencjału ludzkiego to starzejąca się ludność miasta (tablica 11).

Tablica 11
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie potencjału ludzkiego

Mocne strony	Ocena średnia
Dobrze wykształcona młodzież	4,64
Duża więź społeczna mieszkańców	3,23
Współpraca wszystkich grup mieszkańców w dążeniu do realizacji założonych celów	2,77
Słabe strony	
Starzejąca się ludność miasta	-1,95

Źródło: badania ekspertów.

Atutami miasta w zakresie gospodarki jest duża liczba firm rodzinnych i zakładów rzemieślniczych na jego terenie. Ekspertci zwrócili uwagę także na wolne tereny pod zabudowę, liczne miejsca pracy oraz dobrze rozwiniętą sieć handlowo-usługową miasta. W opinii ekspertów słabą stroną jest nierównomierne rozmieszczenie placówek handlowych w mieście (tablica 12).

Tablica 12
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie gospodarki i rolnictwa

Mocne strony	Ocena średnia
Dużo firm rodzinnych	4,09
Duża liczba zakładów rzemieślniczych	3,82
Wolne tereny pod zabudowę	2,82
Liczne miejsca pracy	2,64
Dobrze rozwinięta sieć handlowo-usługowa	2,55
Słabe strony	
Nierównomierne rozmieszczenie placówek handlowych	-1,14

Zródło: badania ekspertów.

Silną stroną miasta Imielin w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej zdaniem ekspertów jest łatwy dojazd do dużych miast, nowoczesna baza oświatowo-kulturalna oraz duży stopień informatyzacji w mieście. Uciążliwy dla miasta jest brak obwodnicy, dlatego w centrum miasta występuje duży ruch samochodowy. W mieście brakuje także infrastruktury drogowej, miejsc do wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców (tablica 13).

Tablica 13
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej

Mocne strony	Ocena średnia
Łatwy dojazd do dużych miast	4,64
Nowoczesna baza oświatowo-kulturalna	4,23
Wysoka informatyzacja w mieście	2,10
Słabe strony	
Duży ruch samochodowy w centrum miasta	-4,64
Niewielka przestrzeń publiczna w centrum miasta	-3,82
Położenie dużej ilości zabudowań wzdłuż drogi wojewódzkiej (zagrożenie wypadkami, dewastacja nawierzchni przez samochody wielkogabarytowe)	-3,73
Niski stopień odwodnienia dróg	-3,64
Podział przestrzeni publicznej miasta przez drogę wojewódzką	-3,36
Położenie zakładów produkcyjnych i usługowych wśród domów mieszkalnych	-3,23
Brak miejsca pobytu dla ludzi starszych, chorych, samotnych	-3,05
Niewielki obszar urządzonej zieleni (parków, zieleńców).	-2,68
Wąskie ulice	-2,64
Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna	-2,64
Niewystarczająca ilość ogólnodostępnych miejsc parkingowych	-2,45

Zródło: badania ekspertów.

W mieście bardzo silnie rozwinięta jest działalność kulturalno-oświatowa (Dom Kultury „Sokolnia”, amatorski ruch artystyczny, liczne stowarzyszenia).

Eksperci zwrócili jednak uwagę na brak infrastruktury rekreacyjno-turystycznej (ścieżek rowerowych, hotelu, punktów gastronomicznych) (tablica 14).

Tablica 14
Mocne i słabe strony miasta Imielin w zakresie kultury, sportu i turystyki

Mocne strony	Ocena średnia
Oświata i kultura na wysokim poziomie	3,82
Dużo imprez artystyczno-kulturalnych	3,36
Kontynuacja tradycji i kultury Śląska przez młodzież i dzieci	3,05
Wzrost liczby stowarzyszeń	2,91
Działalność amatorskiego ruchu artystycznego	2,73
Własna gazeta „KURIER”	2,32
Słabe strony	
Słabo rozwinięta infrastruktura rekreacyjna	-2,73
Słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych	-2,68
Brak bazy turystycznej: hotelu, kawiarni	-2,36
Brak lodowiska (sezonowego)	-1,73

Źródło: badania ekspertów.

Do mocnych stron w zakresie zarządzania gminą eksperci zaliczyli głównie bardzo niski wskaźnik zadłużenia gminy, gospodarność w zarządzaniu gminą, kontynuację działań przez kolejne władze miasta, stabilność władzy w gminie. Eksperti nie wskazali w zakresie zarządzania gminą słabych stron (tablica 15).

Tablica 15
Mocne strony miasta Imielin w zakresie zarządzania gminą

Mocne strony	Ocena średnia
Bardzo niski wskaźnik zadłużenia gminy	5,00
Gospodarność w zarządzaniu gminą	4,64
Kontynuacja działań przez kolejne władze miasta	4,41
Stabilność władzy w gminie	4,27
Trafione/dobre decyzje władz miasta akceptowane społecznie	3,64

Źródło: badania ekspertów.

Eksperti wskazali ponadto jako mocne strony miasta brak dużych zakładów i fabryk (średnia 2,32) oraz wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców (1,82).

Podsumowując, mocne strony miasta Imielin w opinii ekspertów koncentrują się wokół położenia miasta, potencjału ludzkiego mieszkańców oraz ich przedsiębiorczości, jak również dobrego systemu zarządzania gminą. Słabe strony miasta gminy to przede wszystkim szkody górnicze w mieście oraz zła infrastruktura drogowa (brak obwodnicy). Zestawienie zbiorcze najważniejszych mocnych i słabych stron gminy przedstawia tablica 16.

Tablica 16
Mocne i słabe strony miasta *

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo dobre położenie w regionie (bliskość dużych miast i lotnisk, ośrodków naukowych) • Dobrze wykształcona młodzież • Dużo firm rodzinnych • Duża liczba zakładów rzemieślniczych • Łatwy dojazd do dużych miast • Baza oświatowo- kulturalna na wysokim poziomie • Bardzo niski wskaźnik zadłużenia gminy • Gospodarność w zarządzaniu gminą • Kontynuacja działań przez kolejne władze miasta • Stabilność władzy w gminie • Trafione decyzje władz miasta akceptowane społecznie 	<ul style="list-style-type: none"> • Szkody górnicze • Duży ruch samochodowy w centrum miasta • Niewielka przestrzeń publiczna w centrum miasta • Położenie dużej ilości zabudowań wzdłuż drogi wojewódzkiej (zagrożenie wypadkami, dewastacja nawierzchni przez samochody wielkogabarytowe) • Niski stopień odwodnienia dróg

* w tablicy zestawiono najważniejsze mocne strony (ocena średnia > 3,5) i słabe strony (ocena średnia <-3,5)
Źródło: badania ekspertów.

2. Szanse i zagrożenia dla miasta Imielin (oceny ekspertów)

Szansy dla rozwoju miasta Imielin eksperci upatrują przede wszystkim w pozyskiwaniu funduszy europejskich. Szansą na rozwój jest także stwarzanie miejsc pracy, tak aby młodzi mieszkańcy nie musieli wyjeżdżać z miasta w poszukiwaniu pracy. Powstawaniu nowych miejsc pracy sprzyjałoby utworzenie specjalnej strefy gospodarczej dla przedsiębiorców Imielina (z pełną infrastrukturą drogową i techniczną). Zdaniem ekspertów szansą rozwoju Imielina będzie także wykorzystanie starego nieczynnego kamieniołomu i utworzenie tam ośrodka rekreacyjno-sportowego, który przyciągałby ludzi młodych nie tylko z miasta, ale i z okolicznych gmin. Podniesieniu atrakcyjności rynkowej miasta sprzyjać będzie także powstawanie nowych placówek handlowych oraz wzrastający popyt na produkty i usługi wytwarzane w mieście (tablica 17).

Do zagrożeń w otoczeniu rynkowym ograniczających rozwój miasta w najbliższych latach eksperci zaliczyli powstanie nowych przedsiębiorstw w bliskim sąsiedztwie budynków mieszkalnych oraz mniejsza liczba inwestycji.

Zdaniem ekspertów otoczenie kooperacyjne jest dla miasta jedynie źródłem szans. Największe szanse dla gminy stwarza udział miasta w spółce „Master” w zakresie wywozu i zagospodarowania odpadów komunalnych. Szansą jest także współpraca z miastami ościennymi i zaprzyjaźnionymi (wymiana doświadczeń w wielu dziedzinach funkcjonowania miasta), w tym szczególnie z miastem Jaworzno w sprawie wjazdu/zjazdu z autostrady A4.

Otoczenie kooperacyjne jest źródłem szans dla przedsiębiorców, którzy wchodząc w kooperację mogą konkurować z dużymi korporacjami i budować wzajemne relacje partnersko-biznesowe (np. organizując targi przedsiębiorczości) (tablica 18).

Tablica 17
Szanse i zagrożenia w otoczeniu rynkowym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Pozyskiwanie funduszy europejskich	4,45
Stwarzanie miejsc pracy co pozwala młodszym mieszkańcom na pozostanie w swoim mieście	4,14
Utworzenie strefy gospodarczej dla przedsiębiorców Imielina z pełną infrastrukturą drogową i techniczną	3,82
Utworzenie w starym, nieczynnym kamieniołomie ośrodka rekreacyjno-sportowego	2,68
Powstawanie placówek handlowych	2,36
Wzrastający popyt na produkty wytwarzane w gminie	2,14
Zagrożenia	
Powstanie nowych przedsiębiorstw w bliskim sąsiedztwie budynków mieszkalnych	-2,95
Mała liczba inwestycji	-2,71

Źródło: badania ekspertów.

Tablica 18
Szanse w otoczeniu kooperacyjnym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Udział miasta w spółce Master w zakresie przetwórstwa odpadów komunalnych	1,91
Współpracy z miastami ościennymi i zaprzyjaźnionymi (wymiana doświadczeń)	1,59
Kooperacja małych przedsiębiorstw w konkurowaniu z dużymi zakładami	1,27
Współpraca z miastem Jaworzno w sprawie wjazdu/zjazdu na A4	1,23
Współpraca przedsiębiorców z firmami powiatu bieruńsko-lędzkiego (np. targi przedsiębiorczości)	1,05
Przynależność do KZK GOP	0,59

Źródło: badania ekspertów.

Zdaniem ekspertów otoczenie konkurencyjne jest dla miasta jedynie źródłem zagrożeń. Największego zagrożenia eksperci upatrują w przejęciu własności zbiornika wody pitnej przez zagranicznego inwestora. Zagrożeniem dla rozwoju Imielina będzie także powstawanie dużych centrów handlowych w okolicach miasta (tablica 19).

Tablica 19
Zagrożenia w otoczeniu konkurencyjnym miasta Imielin

Zagrożenia	Ocena średnia
Brak własności komunalnej zbiornika	-2,95
Rozwój dużych centrów handlowych w okolicach miasta	-2,73

Źródło: badania ekspertów.

Szansą rozwoju miasta tkwiącą w otoczeniu demograficzno-społecznym jest wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców, dodatni wskaźnik urodzeń, osiedlanie się na terenie miasta mieszkańców sąsiednich aglomeracji (tablica 20).

Zagrożeniem rozwoju będzie emigracja młodych wykształconych mieszkańców miasta, zanik poczucia tożsamości mieszkańców miasta ze środowiskiem lokalnym, starzejące się społeczeństwo, a także wpływ negatywnych społecznie skutków bliskości aglomeracji takich jak np. narkomania.

Tablica 20
Szanse i zagrożenia w otoczeniu demograficznym i społecznym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa	4,55
Dodatni wskaźnik urodzeń (częściowo związany z migracją nowych mieszkańców)	3,14
Osiedlanie się na terenie miasta mieszkańców z sąsiednich aglomeracji	1,50
Zagrożenia	
Emigracja młodych, wykształconych ludzi	-3,55
Zanik poczucia tożsamości mieszkańców miasta ze środowiskiem lokalnym	-3,00
Starzejące się społeczeństwo	-2,95
Wpływ negatywnych społecznie skutków bliskości aglomeracji (np. narkomania)	-2,27

Źródło: badania ekspertów.

W otoczeniu kulturowym szansą dla rozwoju miasta będzie kultywowanie tradycji lokalnych oraz wzmacnianie wartości chrześcijańskich. Zagrożeniem będzie mniejsze znaczenie lokalnej kultury związane z migracją mieszkańców (tablica 21).

Tablica 21
Szanse i zagrożenia w otoczeniu kulturowym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Kultywowanie tradycji lokalnych	2,73
Wzmacnianie wartości chrześcijańskich	1,82
Zagrożenia	
Mniejsze znaczenie lokalnej kultury związane z migracją mieszkańców	-2,00

Źródło: badania ekspertów.

Otoczenie ekonomiczne generuje dla miasta więcej zagrożeń niż szans. Eksperti jako szansę dla rozwoju miasta wskazali: ograniczenie bezrobocia w mieście (ale także w województwie i kraju), wzrost zamożności społeczeństwa, wzrastający popyt konsumpcyjny i inwestycyjny. Z kolei źródłem zagrożeń ograniczających rozwój ekonomiczny miasta są: kryzys ekonomiczny, niskie dochody ludności, a co za tym idzie

wzrastające ubóstwo, wzrost bezrobocia, ograniczony dostęp do funduszy na rozwój i modernizację miasta, drogie kredyty i niestabilne kursy walut (tablica 22).

Tablica 22
Szanse i zagrożenia w otoczeniu ekonomicznym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Ograniczenie bezrobocia w mieście/województwie/kraju	3,90
Wzrost zamożności społeczeństwa	3,86
Wzrastający popyt inwestycyjny	3,29
Wzrastający popyt konsumpcyjny	2,86
Zagrożenia	Ocena średnia
Kryzys ekonomiczny ograniczający rozwój gospodarczy miasta i kraju	-4,05
Zmniejszające się dochody mieszkańców	-3,86
Wzrastające ubóstwo	-3,45
Zmniejszająca się ilość miejsc pracy na skutek restrukturyzacji przemysłu w województwie	-3,27
Wzrost bezrobocia w mieście/województwie/kraju	-3,23
Ograniczony dostęp do funduszy na rozwój i modernizację miasta	-3,09
Niestabilne ceny kredytów	-2,73
Ciągle wahania kursów walut	-2,36

Źródło: badania ekspertów.

Szansą rozwoju dla miasta Imielina, jaką upatrują eksperci w otoczeniu regulacyjno-prawnym jest uproszczenie obowiązującego prawa. Zagrożeniem dla Imielina będą niejasne, niezrozumiałe przepisy prawne dotyczące wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, brak decyzji i pozwoleń na budowę drogi S-1 oraz niestabilność prawa (tablica 23).

Tablica 23
Szanse i zagrożenia w otoczeniu regulacyjno – prawnym miasta Imielin

Szanse	Ocena średnia
Uproszczenie obowiązującego prawa	3,67
Zagrożenia	Ocena średnia
Niejasne, niezrozumiałe przepisy prawne dotyczące wszystkich aspektów funkcjonowania gminy	-3,36
Brak decyzji i pozwoleń na budowę S-1	-3,36
Brak stabilności prawa – często sprzeczne ustawy w tych samych dziedzinach życia publicznego i gospodarczego	-3,59

Źródło: badania ekspertów.

Źródłem zagrożeń ograniczających rozwój miasta jest także otoczenie międzynarodowe, w tym rozwój rynków azjatyckich i wzrastający import towarów z Azji (tablica 24).

Tablica 27

Zagrożenia w otoczeniu międzynarodowym miasta Imielin

Zagrożenia	Ocena średnia
Rozwój rynków azjatyckich – wzrastający import towarów z Azji	-3,14

Źródło: badania ekspertów.

Podsumowując, największych szans rozwoju dla miasta Imielin eksperci upatrują w pozyskiwaniu funduszy europejskich na rozwój przedsiębiorczości, rynku pracy, i infrastruktury. Największe zagrożenia stwarzają negatywne zjawiska społeczne obserwowane w kraju, takie jak np. emigracja ludzi wykształconych, ale także kryzys ekonomiczny i wszystkie negatywne jego skutki. Zestawienie zbiorcze najważniejszych szans i zagrożeń w otoczeniu gminy przedstawia tablica 25.

Tablica 25

Szanse i zagrożenia strony miasta*

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie funduszy europejskich • Stwarzanie miejsc pracy co pozwala młodszym mieszkańcom na pozostanie w swoim mieście • Utworzenie strefy gospodarczej dla przedsiębiorców Imielina z pełną infrastrukturą drogową i techniczną • Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa • Ograniczenie bezrobocia w mieście/województwie/kraju • Wzrost zamożności społeczeństwa • Uproszczenie obowiązującego prawa 	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodych, wykształconych ludzi • Kryzys ekonomiczny ograniczający rozwój gospodarczy miasta i kraju • Zmniejszające się dochody mieszkańców

* w tablicy zestawiono najważniejsze szanse (ocena średnia > 3,5) i zagrożenia (ocena średnia < -3,5) w otoczeniu gminy

Źródło: badania ekspertów.

3. Wnioski

Zidentyfikowane przez ekspertów słabe i mocne strony gminy Imielin można uznać z pewnym uproszczeniem za kluczowe czynniki rozwoju gminy. Do tych czynników należą przede wszystkim: system zarządzania gminą, położenie miasta i środowisko naturalne, oraz potencjał ludzki miasta. Należy zwrócić uwagę, że łączna suma ocen w obszarach: położenia i środowiska naturalnego, potencjału ludzkiego, gospodarki i rolnictwa, kultury, sportu i turystyki oraz zarządzania gminą są dodatnie. Ujemna suma jest tylko w obszarze

infrastruktury społecznej i technicznej. Świadczy to o przewadze silnych stron miasta Imielin nad jego słabymi stronami. Największe atuty gminy Imielin to:

- bardzo dobre położenie w regionie (bliskość dużych miast i lotnisk, ośrodków naukowych),
- dobrze wykształcona młodzież,
- dużo firm rodzinnych,
- łatwy dojazd do dużych miast,
- nowoczesna baza oświatowo-kulturalna,
- bardzo niski wskaźnik zadłużenia gminy,
- gospodarność w zarządzaniu gminą,

Słabe strony gminy Imielin to głównie:

- szkody górnicze,
- duży ruch samochodowy w centrum miasta,
- niewielka przestrzeń publiczna w centrum miasta,
- położenie dużej ilości zabudowań wzdłuż drogi wojewódzkiej (zagrożenie wypadkami, dewastacja nawierzchni przez samochody wielkogabarytowe),
- niski stopień odwodnienia dróg.

Atuty gminy mogą być wykorzystane wobec pojawiających się w otoczeniu szans. Najwięcej szans upatruje się w otoczeniu rynkowym, kooperacyjnym, demograficzno-społecznym. Najwięcej zagrożeń w rozwoju gminy tkwi natomiast w otoczeniu ekonomicznym, konkurencyjnym oraz regulacyjno-prawnym.

Największe szanse dla gminy Imielin to:

- pozyskiwanie funduszy europejskich,
- wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa,
- ograniczenie bezrobocia w mieście/województwie/kraju,
- wzrost zamożności społeczeństwa.

Zagrożenia dla gminy Imielin to głównie:

- kryzys ekonomiczny ograniczający rozwój gospodarczy miasta i kraju,
- zmniejszające się dochody mieszkańców,
- emigracja młodych, wykształconych ludzi.

Reasumując można stwierdzić, że w gminie Imielin występuje wyraźna przewaga silnych stron nad słabościami. To właśnie dzięki atutom miasto powinno wykorzystać szanse, jakie stwarza otoczenie i przeciwdziałać zagrożeniom.

IV. KIERUNKI ROZWOJU MIASTA IMIELIN W LATACH 2011-2020

1. Obszary i cele strategiczne miasta Imielin

Zidentyfikowane czynniki, zjawiska oraz procesy zewnętrzne i wewnętrzne, które obecnie lub w przyszłości mogą mieć wpływ na rozwój miasta, wskazują na dwie opcje w postępowaniu władz miasta:

1. zorientowaną na otoczenie (rynkowe, kooperacyjne, konkurencyjne) poszukując w nim szans i unikając zagrożeń,
2. zorientowaną na zasoby własne miasta, które determinują poziom atrakcyjności miasta dla ludności i podmiotów gospodarczych.

Do procesów wiodących w otoczeniu silnie wpływających na funkcjonowanie i rozwój miasta Imielin należą:

- dostępność i umiejętne pozyskiwanie funduszy europejskich,
- rozwój infrastruktury handlowo-usługowej,
- rozwój infrastruktury drogowej i technicznej,
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- wzrost popytu produkcyjnego i konsumpcyjnego,
- napływ nowych mieszkańców z aglomeracji śląskiej.

Identyfikacja występujących w mieście Imielin i najbliższym otoczeniu słabych stron umożliwia sformułowanie katalogu głównych problemów dalszego ich rozwoju. Problemy te wynikają z obecnego stanu zaawansowania procesów rozwoju społeczno-gospodarczego, stanu infrastruktury społecznej i technicznej, stanu środowiska przyrodniczego oraz uwarunkowań tkwiących w otoczeniu miasta.

Rozwój miasta powinien być rozpatrywany w czterech kategoriach strategicznych:

1. stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców i podmiotów gospodarczych,
2. sprawności i niezawodności funkcjonowania różnego rodzaju instytucji, obiektów i urzędzeń ze sfery infrastruktury społecznej oraz technicznej,
3. konieczności ochrony walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałania jego zanieczyszczeniu,
4. przeciwdziałania występującym zagrożeniom lub wykorzystywaniu pojawiających się szans dla rozwoju miasta, tkwiących w jej otoczeniu.

Eksperti wyznaczyli i uporządkowali według skali ważności dla miasta Imielin następujące obszary strategiczne:

1. infrastruktura techniczna,
2. ochrona środowiska,

3. oświata,
4. przedsiębiorczość, rzemiosło, handel,
5. ochrona zdrowia,
6. kultura,
7. budownictwo jednorodzinne,
8. sport i rekreacja,
9. bezpieczeństwo publiczne.

W obrębie każdego obszaru strategicznego zostały wyznaczone cele strategiczne. Szczegółową prezentację celów strategicznych przedstawia tablica 26.

Tablica 26
Cele strategiczne miasta Imielin

Wyszczególnienie	Cele strategiczne
Infrastruktura techniczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja i rewitalizacja przestrzeni publicznej w centrum Imielina. 2. Budowa i modernizacja dróg publicznych w mieście, m.in. ul. Satelicka i ul. Kolejowa. 3. Kontynuacja budowy ścieżek rowerowych - komunikacyjnych i rekreacyjnych. 4. Odwodnienie dróg i obszarów zagrożonych podtopieniami.
Ochrona środowiska	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuacja budowy kanalizacji sanitarnej dla całego miasta. 2. Udział miasta w budowie zakładu zagospodarowania i segregacji odpadów komunalnych. 3. Podjęcie działań w celu realizacji kolejnego etapu Programu ograniczenia niskiej emisji . 4. Melioracja terenów zagrożonych podtopieniami.
Oświata	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa szkoły podstawowej (w tym budowa sali gimnastycznej). 2. Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Gimnazjum. 3. Wspieranie rozwoju młodych talentów i uczniów szczególnie uzdolnionych.
Przedsiębiorczość, rzemiosło, handel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczenie w planach zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod rozwój małej przedsiębiorczości i handlu oraz miejsc parkingowych dla samochodów, a w szczególności dla pojazdów wysokotonazowych. 2. Wspieranie rozwoju rzemiosła i drobnej wytwórczości na różnych płaszczyznach w celu poprawy atrakcyjności miasta dla inwestorów.
Ochrona zdrowia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań w zakresie rozszerzenia usług specjalistycznych świadczonych przez SP ZOZ (m.in. gabinetu rehabilitacyjnego). 2. Kontynuacja profilaktyki i promocji zdrowia. 3. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii. 4. Podjęcie działań przy współpracy z innymi instytucjami w celu utworzenia domu dziennego pobytu dla osób starszych.

Kultura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie stowarzyszeń i organizacji działających na rzecz kultury oraz amatorskiego ruchu artystycznego. 2. Dbłość o rozwój działalności kulturalnej i kultywowanie śląskiej tradycji. 3. Działalność Domu Kultury „Sokolnia”, jako centrum życia kulturalnego miasta.
Budownictwo jednorodzinne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczanie w planach zagospodarowania przestrzennego zwartej zabudowy jednorodzinnej.
Sport i rekreacja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja terenów przemysłowych (po kamieniołomach) na cele rekreacyjno-sportowe. 2. Wspieranie działań mających na celu rozwój sportu i rekreacji. 3. Kontynuacja organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych.
Bezpieczeństwo publiczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez monitoring wizyjny miejsc publicznych.

Źródło: badania ekspertów.

Rozwój miasta Imielin do roku 2020 związany jest z rozwojem infrastruktury technicznej, edukacyjnej, zdrowotnej i sportowo-rekreacyjnej. Imielin w roku 2020 będzie gminą przyjazną środowisku naturalnemu (tablica 27).

Tablica 27
Miasto Imielin dziś i w roku 2020

Imielin dziś
<p>Miasto bezpieczne</p> <p>Miasto otwarte na ludzi młodych</p> <p>Miasto ludzi zaradnych, przedsiębiorczych i ambitnych</p> <p>Miasto atrakcyjne przyrodniczo</p> <p>Miasto zabudowy jednorodzinnej</p>
Imielin w roku 2020r.
<p>Miasto CZYSTE I ZIELONE</p> <p>Miasto O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW</p> <p>Miasto PRODUKCJI, HANDLU I USŁUG</p> <p>Miasto SPORTU I REKREACJI</p> <p>Miasto „DOBRYCH POŁĄCZEŃ” (w tym komunikacyjnych)</p>

2. Założenia rozwoju miasta

Konkurencyjność miasta oznacza jego przewagę w otoczeniu (rynkowym, kooperacyjnym i konkurencyjnym), wymuszając na mieście przyjęcie celów strategicznych, które nie tylko umożliwią powstanie, ale i utrwalenie przewagi strategicznej nad innymi miastami (gminami). Identyfikacja pozycji konkurencyjnej miasta wymaga z jednej strony analizy stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców, zasobów miasta i jego dystansu do stanu pożądanego (kulturowo uwarunkowanych standardów potrzeb), z drugiej strony aktywnego kształtowania walorów miasta i dostosowywania ich do potrzeb i oczekiwań mieszkańców i przedsiębiorców (w tym inwestorów).

Rozwój miasta powinien przyczyniać się do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców. Miasto w swoich założeniach rozwojowych na lata 2011-2020 powinno skoncentrować się na:

1. konkurencyjności i innowacyjności miasta,
2. poprawie stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
3. budowie zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwie.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej (transportowej, mieszkaniowej, teleinformatycznej, ochrony środowiska) oraz rozwój infrastruktury społecznej (zapewnienie dostępu do edukacji na najwyższym poziomie, usług zdrowotnych w tym specjalistycznych, opiekuńczych i socjalnych – w tym domu spokojnej starości, usług związanych z administracją, a także infrastruktury do wykorzystania czasu wolnego – w tym ścieżek rowerowych, parków i zieleni) wpłyną na wzrost dostępności transportowej miasta, poprawią środowisko naturalne, podniosą atrakcyjność miasta dla inwestorów, wzmocnią spójność społeczności lokalnych i przyczynią się do wzrostu mobilności mieszkańców.